

Jaarverslag 2017

VERENIGING 'JACOB HONIG JANSZ. JR.'
HONIG BREETHUIS TE ZAANDIJK

INHOUDSOPGAVE

HONIG BREET [Gedicht van Thijs de Lange]	3
VOORWOORD	5
BESTUURSZAKEN en SECRETARIAAT	6
VRIJWILLIGERS	8
ACTIVITEITEN	11
MUSEUMPAND	20
PUBLICITEITSAZAKEN	27
COLLECTIEZAKEN	31
FINANCIEN	41
BIJLAGEN	42
BEKNOPT JAARPLAN 2018	56

© Vereniging "Jacob Honig Jsz. Jr.", Honig Breethuis te Zaandijk, april 2018

Reactie: Pier van Leeuwen

Bijdragen: Wietske van Soest, Joke Fieseler

Tekstcorrectie: Wikje van Ritbergen

Omslagfoto: Pastelportret van Jacob Jansz. Kool door Wijnand Esser, November 1817

[ZOV- 01281]

Honig Breet

Stelt u zich eens voor

U leefde rond achttienhonderd

En u was papierfabrikant

U had een rijk leven

U had verschillende panden

Een park in uw bezit

Daarop ook een deftige

En welgeconserveerde inboedel

Waaronder een staand horloge

Van bijzonder schoonen vorm

Met speelwerk

Maar ook het toilet in huis

Mocht er zijn

Stelt u zich dat eens voor

Afijn, uw leven was

Niet enkel pais en vree

Uw vrouw had een aantal miskramen

Uw dochter verdronk

Maar dan ging u op vakantie in Duitsland

Uw vrouw verzamelde Chinees porselein

Ondertussen

Werd uw papier gebruikt door Napoleon

En stond u midden in het industriële

Centrum van de wereld

Het succesvolle bedrijf ging

Van generatie op generatie

Werd opgesplitst, van naam veranderd

Tot uw zonen het in handen kregen

Ze gingen niet mee

Met de ontwikkeling

Van de stoommolens

Concurrent Van Gelder

Ging er met de winst vandoor

Einde verhaal

Dit huis ademt geschiedenis

Van mooie en mindere momenten

- Hier is vast ook gedroomd over feest -

Een gedicht is te kort

Om dat allemaal te beschrijven

De muren weten alles

De mens kent slechts een deel

17-12-2017

Thijs de Lange

[Ter gelegenheid van 'Dromen over feest']

Aanzicht van het Zaans Historisch Museum in 1967 [GAZ 21.26350]

Zeilschip met zicht op de Gortershoek, 1967 [GAZ 22.06964]

VOORWOORD

Het Honig Breethuis lijkt een steeds grotere naamsbekendheid te ontwikkelen tot en met onder belangstellenden en onderzoekers in het buitenland. Hiervan getuigen de regelmatige vragen naar de Zaanse papiergeschiedenis en verzoeken bijdragen te leveren op podia en platforms. De historie van de Zandijker papierfabriek J. Kool & Comp. werd in 2017 gepresenteerd in een lezing tijdens de Algemene Ledenvergadering, een Nieuwsbrief special en een kabinettentoonstelling met bruiklenen van het Gemeentearchief Zaanstad, het Zaan Museum en de Stichting Archief Honig(h). Deze expositie werd geopend door mevrouw Marije Kool, adjunct-directeur van het Zaan Museum en bijgewoond door gemeente-archivaris Frans Hoving en afgevaardigden van de Vereniging Zaanse Molen, de Stichting Archief Honig(h) en overige belangengroepen. Dankzij onze inspanningen kon de bedrijfsgeschiedenis van J. Kool & Comp. bovendien een bredere ontsluiting krijgen door plaatsing van een lemma-tekst over dit bedrijf op het digitale platform ZaanWiki. Evenals in 2016 ontvingen wederom twee deelnemersgroepen in het kader van de I-Fiks Expeditie Papier een speciale lunch-lezing gewijd aan de Zandijker papiernijverheid.

Ook op de jaarlijkse Themadag van de Stichting Papiergeschiedenis Nederland, georganiseerd in het Museum voor Communicatie in Den Haag werd ruime aandacht besteed aan het Zaanse papier, middels lezingen over de eerste Nederlandse postzegels gedrukt op papier van de Erven Dk Blauw en Zweeds, Pools en Nederlands papiergeld waarvoor Zaanse firma's papier hadden gefabriceerd dan wel expertise geleverd. De Stichting Papiergeschiedenis Zaanstreek "De Hollander" ten slotte ontwikkelde een website, waar veel objecten, documenten en informatie bijeengebracht en ontsloten werd over het Zaanse papier. Van over de landsgrenzen bereikten ons ook weer vragen naar dit specifieke Zaanse product. Zo kregen wij verzoeken vanuit Zweden en Japan.

Daarnaast blijft onze voormalige fabriekswoning een graag bezochte locatie om zich een beeld te vormen van de wooncultuur tijdens de 18^e en vroege 19^e eeuw. Maar ook als sfeervolle ambiance voor een huisconcert, lunchbespreking, schoolbezoek of als startpunt voor een historische dorpswandeling. Tijdens de jaarlijkse laagdrempelige manifestaties "Kaïke & Koïere", "Dromen over Feest" en Open Monumentendagen bezochten weer veel bekende en nieuwe gasten ons rijksmonument. Als vereniging voor instandhouding en openstelling van een specifiek stuk cultureel erfgoed slaan wij graag de handen ineen met verwante instellingen en belangengroepen. Zo waren wij te gast op het Platform Zaanse Geschiedschrijving (24/5) en namen wij deel aan een oriënterend overleg (6/11) met de Stichting Raadhuis Zandijk en het Zaan Museum. Een verrassende waardering van onze expertise viel ons te beurt tijdens de tweede Zaanse Geschiedenisquiz (31/10), waar ons team de tweede plaats behaalde. Onze missie kunnen wij uiteraard slechts waarmaken dankzij de grote inzet en de niet aflatende inspanningen van ons vrijwilligersteam, gesteund door onze leden.

Met plezier presenteren wij hierbij ons Jaarverslag 2017!

BESTUURSZAKEN en SECRETARIAAT

Normering en Statutenwijziging

De ambitie de status van Geregistreerd Museum te verwerven heeft onder meer geleid tot een noodzakelijke statutenwijziging en een reglementering van de ambtstermijn van de bestuursleden. Deze statutenwijziging is tijdens de Algemene Ledenvergadering in november in stemming gebracht en vastgesteld. Hierin is onder meer de taak vervat die onze vereniging, naast de inspanningen tot instandhouding en uitbreiding van de Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling, is toegekend ten aanzien van het beheer en openstelling van het museum pand, zoals eerder vastgelegd in de overeenkomst met de gemeente Zaanstad. Daarnaast is het wenselijk geacht een rooster van aftreden vast te leggen voor de beleidstermijn van onze bestuursleden. De nieuwe statuten zijn gepubliceerd op onze website.

Bestuurssamenstelling en Vacatures

Het bestuur bestond in 2017 uit de volgende personen:

- Harm-Jan Egberts: Voorzitter
- Fenny Jonker-Crossen: Secretaris en Vrijwilligerscoördinatie
- Armando Palermo: Penningmeester
- George Slieker: Activiteiten
- Pier van Leeuwen: Collectiezaken

Bestuurslid Helen Grandiek, belast met Publiciteitszaken, heeft zich genoodzaakt gezien haar taak neer te leggen. Als aspirant-bestuurslid is tijdens de najaarsvergadering Margreet van der Hut voorgedragen. Het bestuur is nog steeds op zoek naar een bestuurslid belast met het beheer van het Museum pand. Daarnaast streeft het bestuur naar secretariële ondersteuning. Er vonden maandelijkse bestuursvergaderingen plaats, waarvan de secretaris schriftelijk verslag deed.

Ledental en Ledenvergaderingen

Eind 2017 telde onze vereniging 141 leden, waaronder 94 betalende vrienden en 47 vrijwilligers. Er zijn wederom twee Algemene Ledenvergaderingen gehouden, waarna lezingen zijn verzorgd. Op 19 april gaf Pier van Leeuwen een lezing over de Zandijker

papierfabrikeurs ter firma J. Kool & Comp. Op 22 november gaf George Slieker een lezing over de pastelporretten van Wijnand Esser uit 1817 en Pier van Leeuwen over de catalogus van de Zaanlandia Illustrata” uit 1917.

Bezoekerscijfers

In 2017 brachten 2257 belangstellenden een bezoek aan ons museum. Daarnaast waren er 21 gezelschappen die ons museum tegen betaling kozen als locatie voor een vergadering, lunch, of high tea. Buiten deze telling gelaten is het aantal gezelschappen die de Zaankamer gebruikt voor activiteiten zoals de kostuumgroep, bridgeclub enz. en groepsontvangsten van Zaanse basisscholen (zie hiervoor hoofdstuk Educatie). Een speciale groepsontvangst was die van de 120 leden van het jubilerende Historisch Genootschap Hoorn op 24 juni.

Audit Museumnormering

Op 27 januari vond een audit bezoek plaats van een rapporteur in opdracht van de Normerings-commissie van het Museumregister. Daarbij werd ook een bezoek gebracht aan het Gemeentearchief Zaanstad.

VRIJWILLIGERS

OVERLIJDEN HENK PHILIPPONA

Leonore Olde-Verburg overhandigt Henk Philippona een fles Honig Breethuiswijn, 17 augustus 2012

Nadat Henk Philippona ons bestuur voorjaar 2017 op de hoogte bracht van zijn gezondheidsproblemen, moesten wij toch al veel eerder dan ingeschat afscheid nemen van deze trouwe technisch medewerker, die zich zo'n vijftien jaar voor ons museum heeft ingespannen. In zijn woordje bij de uitvaart op 30 juni sprak bestuurslid Collectiezaken Pier van Leeuwen niet alleen zijn erkentelijkheid uit voor de grote inzet van Henk. Ook gaf hij aan dat zijn voortijdige dood de voorgenomen expositie van beeldhouwwerken van Henk had doorkruist.

De intentie deze expositie postuum als eerbetoon te kunnen realiseren ontving veel bijval en kon daarmee worden ingepland op het activiteitenprogramma voor voorjaar 2018. Het Honig Breethuis mist Henk node. Hij was een zeer gewaardeerde bescheiden en kundige medewerker!

VRIJWILLIGERSTEAM

Het vrijwilligersteam van het Honig Breethuis bestond in 2017 uit 47 gastvrouwen en –heren en overige medewerkers. Wij verwelkomden twee nieuwe gastvrouwen: Henny Boes en Jos Dekker. De coördinatie en aansturing van ons vrijwilligersteam was opnieuw in handen van Fenny Jonker. Op 7 januari gaven wij in het Kreatief Pakhuis met een Nieuwjaarsreceptie een feestelijke aftrap van het nieuwe jaar. Om de maand vond er een vrijwilligersoverleg plaats. Ook werden er regelmatig excursies georganiseerd. Deze vonden plaats op 8 februari door Joods Amsterdam (door oud-bestuurslid Else Valk), op 5 april naar Westzaan (Vermaning en Rechthuis), op 1 juni een wandeling over de Lagedijk in Zaandijk en op 4 oktober naar Hoorn (stadswandeling).

Groepsfoto tijdens de vrijwilligersexcursie in Westzaan op 5 april 2017

Op 6 juli hield Harrie Schuit, specialist conservering & restauratie interieurs van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, een instructiemiddag over Housekeeping in musea. Voorafgaand werden verkenningsbezoeken afgelegd in Museum Betje Wolff en het Czaar Peterhuisje. De collega-beheerders van deze beide woonhuismusea werden uitgenodigd aan te schuiven bij de instructiemiddag.

In 2017 werden er twee edities uitgebracht van het interne vrijwilligersbulletin "DigiBreet". Hierin zijn o.m. verslagen opgenomen van de excursies naast overige voor ons team relevante informatie.

Wij namen officieel afscheid van Jan Kroonenberg en bestuurslid Leonore Olde-Verburg.

Lunch lezing tijdens I-FIKS-Expeditie Papier 2017

ACTIVITEITEN

CONCERTEN

Het jaar 2017 begon met een bijzonder concert. Fortepianiste Tae-Young Kim bracht op 22 januari een verrassend programma met muziek van het muzikale wonderkind van de familie Breet, Jacob Klaasz. Breet (1814 – 1884). Met het concert werd een bijzondere kant van de familie Breet belicht. Het concert van februari kon geen doorgang vinden vanwege het tegenvallend aantal aanmeldingen. Dit concert werd in september 2017 ingehaald. Na het Pianofortefestival van maart was in april gezelschap Pardis te gast met een bijzonder programma met liederen en gedichten in het Farsi (Perzisch). Verder waren in 2017 te gast Jelma van Amersfoort en Valeria Mignaco (inhaalconcert van februari) en Michael Tsalka.

Een bijzonder optreden was het concert van Kaoru Iwamura (piano) en Guy Sonnen (bariton) die in november de liederencyclus Winterreise van Franz Schubert brachten. Dit optreden was een prachtige inleiding voor het winterseizoen. Grote verrassing op muzikaal gebied was het optreden van een aantal FluXus-leerlingen tijdens Dromen over Feest in december. Deze jonge muzikalenten brachten een bijzonder programma: de zusjes Merel en Jolijn Zoutendijk lieten hun vaardigheden op de fortepiano en cello horen. Lucy Boeren en Jytta Balm speelden viool; de jonge pianist Joël Hillebrandt liet horen wat zijn lessen bij Wibi Soerdjadi voor zijn spel hebben gedaan.

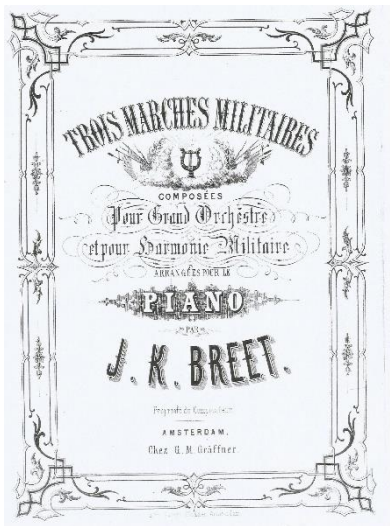
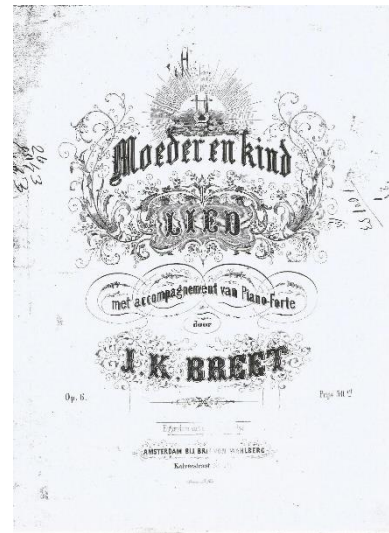
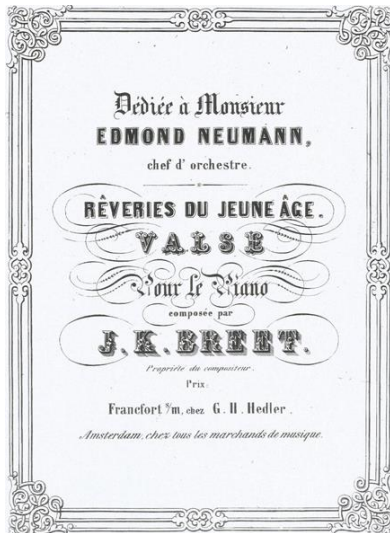
Het Honig Breethuis streeft er naar in de toekomst regelmatig een podium te bieden aan aankomend muzikalent. Leden van de Zaanse Dichterskring lieten horen dat de Zaanstreek kunstenaars nog altijd inspireert. Dromen over Feest beleefde deze dag tevens zijn laatste uitvoering, over een invulling in een andere vorm wordt nog nagedacht.

Composities van Jacob Klaaszoon Breet (1814-1884)

Een unieke gelegenheid vormde het speciale huisconcert, georganiseerd op 22 januari, waarin het oeuvre van de componist Jacob Klaaszoon Breet (1814-1884) centraal stond. Breet was de oudste zoon van de papier-fabrikateur Klaas Cz. Breet en zijn vrouw Guurtje de Vries. Jacob groeide op in de fabriekswoning aan de Lagedijk 48. Hij had een broer en vier zussen, genaamd Grietje, Maartje, Neeltje en Guurtje. Van Neeltje is vermeld dat zij over een mooie zangstem beschikte.

In tegenstelling tot zijn broer Cornelis, die in het ouderlijke papierbedrijf trad, zijn neven Cornelis en Jan Jbz. Breet, koos J. voor de muziek. Het Gemeentearchief Zaanstad bewaart vijf partituren van zijn hand, die in druk verschenen. Het Lied "Moeder en kind met accompagnement van Piano-Forte", een "Grande Solo pour la Flute avec accompagnement de Piano", en "Trois Marches Militaires" Zijn Walse pour Piano "Reverie du Jeune Age" is

opgedragen aan Monsieur Edmond Neumann, chef d'orchestre te Francfort. Breet werd zanger en componist en verbleef enige tijd in Duitsland aan het hof van Ernst II, hertog van Sachsen-Coburg und Gotha.

Gedrukte partituren door J.K. Breet (Gemeentearchief Zaanstad)

Op 22 Januari bracht pianiste Tea-Young Kim meerdere composities ten gehore van deze relatief onbekende componist. Breets muziek was ooit te horen voor bezoekers door middel van een cd, maar wordt tegenwoordig niet meer uitgevoerd. De partituren van zijn muziek bevinden zich in diverse archieven waar ze lang verborgen bleven. Voor dit concert worden ze weer voor het voetlicht gebracht. Daarmee was deze uitvoering een unieke gelegenheid om de composities van Jacob Breet opnieuw te horen. Voorafgaande aan het concert gaf George Sliker een korte toelichting over Jacob Breet, zijn leven en werk. Wellicht krijgt Breets werk hernieuwde belangstelling. Pianiste Tae gaf in ieder geval na afloop te kennen graag verder te willen duiken in het oeuvre van deze bij het brede publiek nog onbekende grootheid...

L.: Tae-Young Kim aan de Duwaer. R.: Tae-Young Kim voor de ouders van Jacob Kz Breet
[Foto's Pier van Leeuwen]

(Affiches 2018 ontworpen door Laura Verburg)

Dichter Thijs de Lange in de Zaankamer

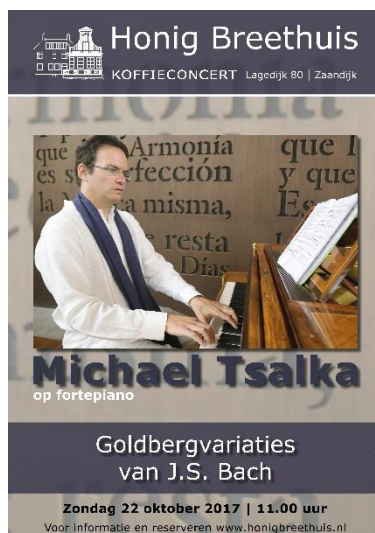
Stadsdichter Ellis van Atten in de Tuinkamer

Jong muzikaal talent in de Salon

Impressies tijdens “Dromen over Feest” in het HBH

[Foto's Wietske van Soest]

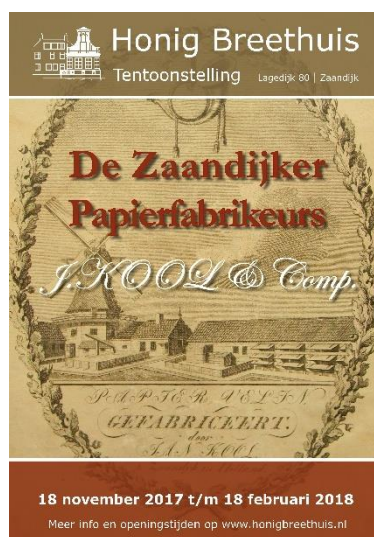

(Affiches 2018 ontworpen door Laura Verburg)

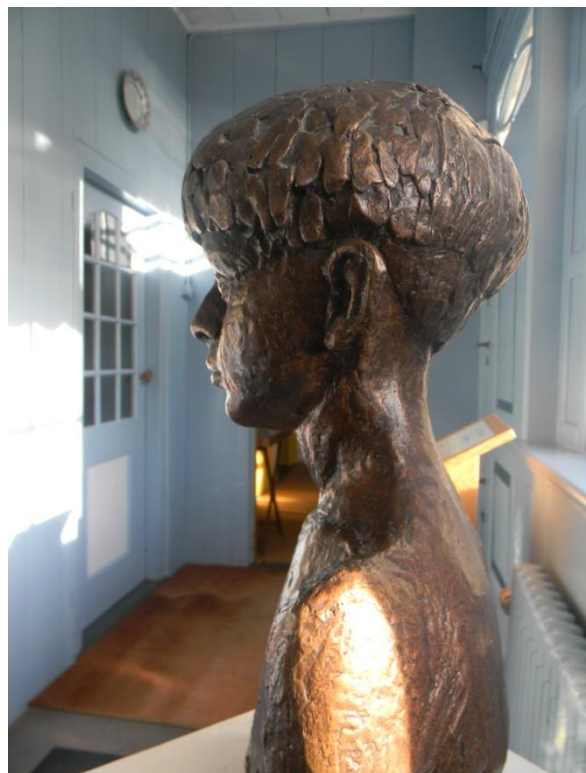
EXPOSITIES

Ook op tentoonstellingsgebied waren er verrassingen. Op 5 maart vond de vernissage plaats van de expositie "Ontmoetingen in brons en papier" plaats, waarbij werken werden geëxposeerd van Ingrid Pijl en Humphrey Bennet. Coby Vonk en Jansje Dane lieten deze zomer zien wat er met keramiek en met ogenschijnlijk afvalmateriaal gedaan kan worden.

Het Honig Breethuis was als voormalige woning van Zaanse papierfabrikeurs twee keer gastheer tijdens de fietsexpedities van IFIKZ langs industrieel erfgoed. Daarnaast startte in november een kleine tentoonstelling rond de papierfabrikeurs Jan Kool & Comp. Het thema 'papier', zo langzamerhand horend tot de 'corebusiness' van het huis, kreeg in 2017 zo weer ruimschoots aandacht.

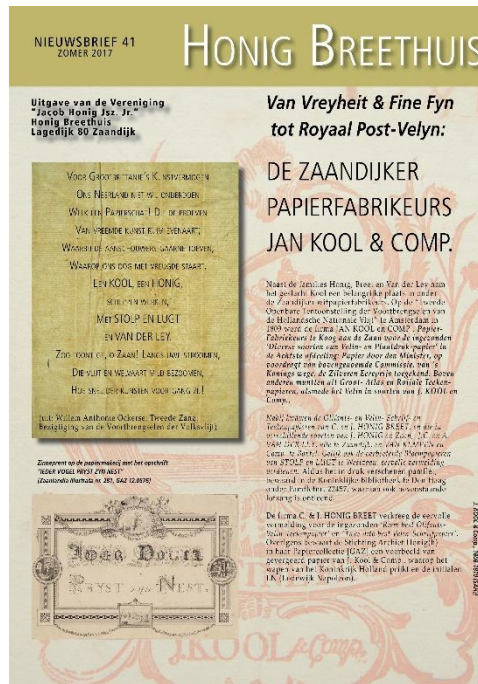
(Affiches 2018 ontworpen door Laura Verburg)

Werken van Ingrid Pijl en Humphrey Bennet

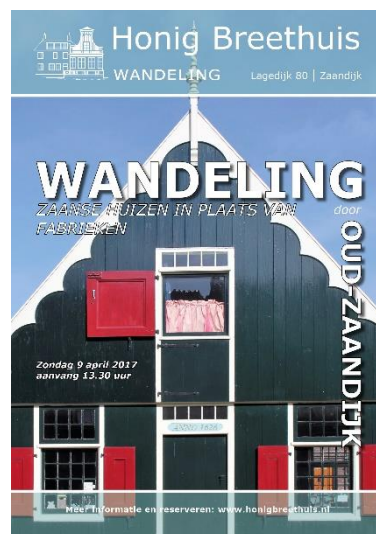
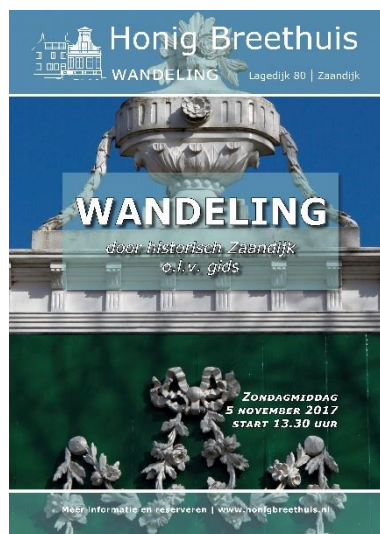

Een blik in de expositie over J. Kool & Comp.

Nieuwsbrief Special 41 [Zomer 2017]

Verder waren er twee begeleide wandelingen vanuit het huis onder leiding van een gids, waarmee de Oud-Zaandijkse monumenten aan en rond de Gortershoek onder de aandacht werden gebracht. In de loop van het jaar waren er weer tal van partijtjes in huis. Tijdens de Zaandijker Braderie en daaropvolgend “Kaïke en Koïere” in augustus en de Open Monumentendagen in september mocht het Honig Breethuis weer een groot aantal bezoekers verwelkomen. Ook nu waren er bezoekers die niet wisten wat er achter de fraaie gevel van het Honig Breet schuilgaat.

(Affiches 2018 ontworpen door Laura Verburg)

EDUCATIE

De afdeling educatie bestond dit jaar opnieuw uit Claudia Bolhaar, Karin Kruijver en Joke Fieseler. Door het grote aanbod van educatieve programma's in het Erfgoedmenu van de Zaanstreek hebben wij ook dit jaar minder kinderen ontvangen c.q. bezocht op de scholen. Voor het jaar 2018 ziet het er iets gunstiger uit. Reden te meer om de bestaande programma's onder de loep te nemen en hier en daar wat aan te passen.

Drie basisscholen werkten hieraan mee: groep 1 en 2 van de Pionier uit Wormerveer met getekende en blauwgekleurde smuigerkaarten, groep 7 van de Wormer Wieken uit Wormer met gemaakte 'selfies' en beschilderde tegeltjes met spreuken en tot slot groep 3 en groep 4 van de Piramide uit Koog aan de Zaan met versierde 'staand horloges' en aankleedpoppen met feestkleding voor de feestdagen. We hebben veel positieve reacties ontvangen en zelfs de krant gehaald!

Programma:	Groep:	Aantal groepen:	Aantal leerlingen:
		2016/2017	2016/2017
Trijntje vertelt (in het HBH)	1-2	10 / 3	300 / 75
Trijntje op reis (op school)	1-2	19 / 3	478 / 40
Grietje en Jan (op school)	3-4	19 / 14	441 / 356
Maartje (in het HBH)	4-5	7 / 10	205 / 250
Op de stoep (in het HBH)	7-8	7 / 1	230 / 27
		-----	-----
		62 / 31	1654 / 748

[Joke Fieseler, coördinator educatie HBH]

MUSEUMPAND

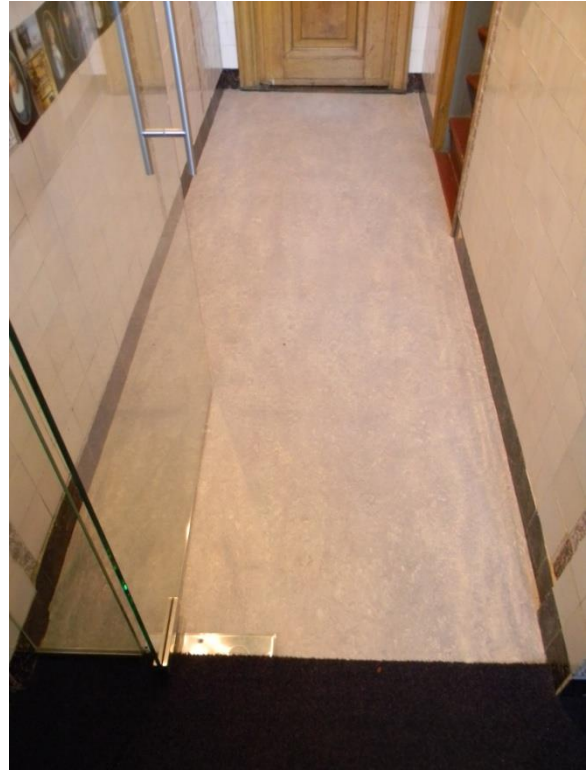
De herfst stond in het teken van een grootscheepse vloerbedekkingswissel. Alle vertrekken op de begane grond van het interieur zijn onder handen genomen. De gangen waren sinds meerdere decennia bekleed met marmoleum, de woonvertrekken met biezen matten. Er is gekozen voor een eigentijdse variant van de historische vloerbedekking. Daarbij moest het resultaat niet alleen passen in de ambiance, maar bovendien praktisch zijn voor het gebruik als museum. Zo zijn de gangen allemaal bekleed met marmoleum in een grijs tint. Hier waren de planken vloeren oorspronkelijk geschilderd en in het looppad bedekt met een lopertje of zeiltje. Ook de vloeren van de Woonkeuken, Tuinkamer en Zaankamer bestonden oorspronkelijk uit beschilderde planken, naar alle waarschijnlijkheid hier en daar bedekt door een losse pers of lopers.

Marmerschildering – De vloerdelen kennen een behoorlijke breedte. Zo meten de breedste planken in de gangen en de Gaanderij zo'n 25 cm. Die in de Tuinkamer halen 26 cm en in de Zaankamer zelfs 31 cm. De Zaankamer kreeg begin jaren 50 een veelkleurige marmerschildering met rozetten naar ontwerp van conservator Gerrit-Jan Honig. Thans is ervoor gekozen de schildering aan het zicht te onttrekken door een kamerbrede vloerbedekking van zeegras. Dit vochtwerende natuurproduct oogt niet alleen ambachtelijk, maar vormt ook een passende en praktische tegenhanger van de 'Spaansche matten', zoals die eerder in menig Zaanse interieur werden aangetroffen.

Gaanderij – Bij het verwijderen van het linoleum in de Gaanderij stuitte de vloerenleggers op een laag 'egaliet'. Dit cementproduct was aangebracht om de vloerdelen te egaliseren, die klaarblijkelijk in vroeger tijden aan de buitenlucht blootgesteld zijn geweest. Omdat in de wand tussen de Gaanderij en de Zaankamer oorspronkelijk een raampartij zat, die vanaf 1830 schuilgaat achter de behangselschilderingen, was al eerder geopperd, dat de Gaanderij oorspronkelijk een 'overluiding' of open veranda vormde.

Dambord – Wellicht zullen bezoekers nog het meest verrast worden door het dambordmotief dat bij de nieuwe stoffering van het pand is aangebracht in de Woonkeuken. Dit is geïnspireerd op de beschilderde vloeren, zoals die onder meer aan het licht zijn gekomen op Lagedijk 14, het kleine pandje tegenover restaurant De Smuiger, dat ooit toebehoorde aan de broers Cornelis en Arent Breet. Hier waren de vloerdelen in blokken afwisselend rood en wit geschilderd om te refereren aan de plavuizen en marmervloeren uit de 17e- en vroeg-18e-eeuwse Hollandse interieurs, zoals we die kennen van de schilderijen van Pieter de Hoogh. In de huidige inrichting is gekozen voor linoleum in bruin- en beigetinten, die de bestaande kleurstelling versterken. Sinds begin november opent het Honig Breethuis haar deuren met een compleet vernieuwde vloerbedekking als eigentijdse tegenhanger van de oude schildering, zeiltjes, lopertjes en matten.

Voorts is de stoffering van de Zaankamer aangepast door middel van gordijnen en bijpassende stoelovertrekjes in Empire-dessin, uitgevoerd door mw. Pietsje Bloem.

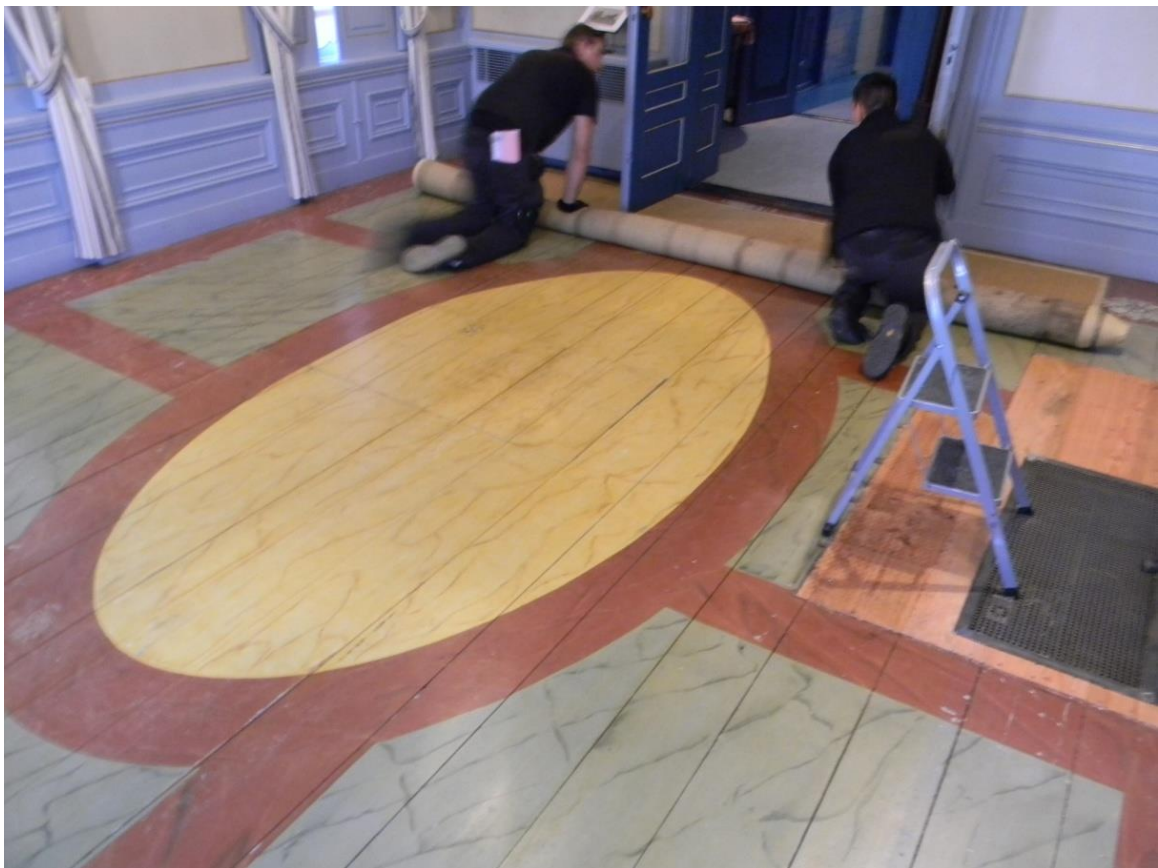
Gang

Verwijdering Egaliet Gaanderij

Tusschenvertrek

Marmerschildering Jaren '50 Zaankamer

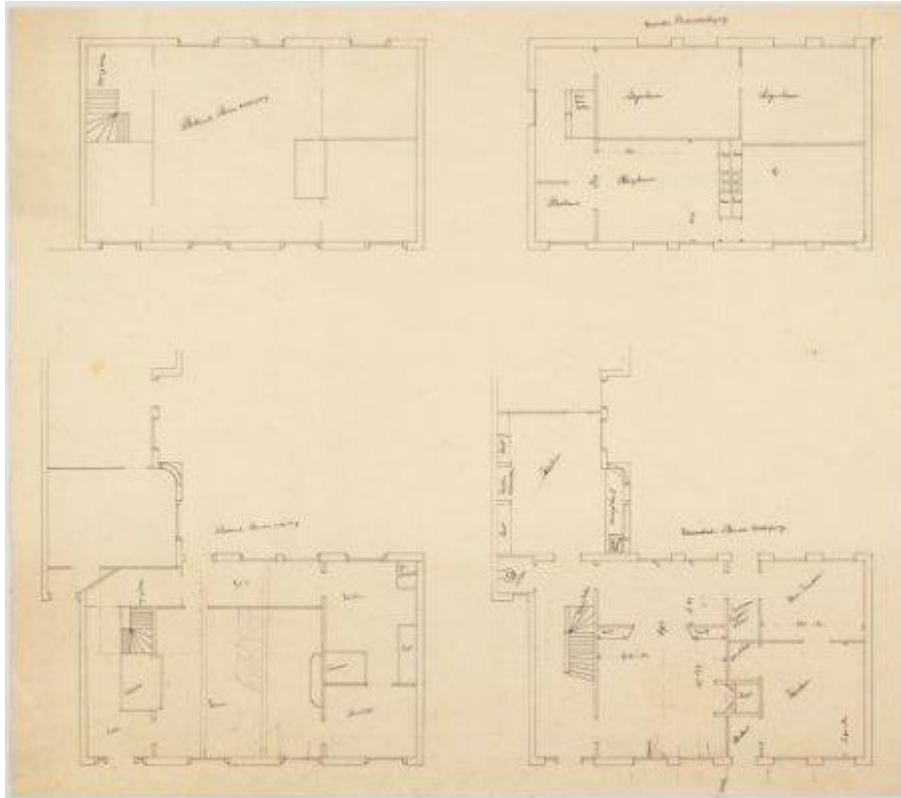
Zaankamer

Tuinkamer

Dambordmotief Woonkeuken

De plattegrond toont het grondplan van het Honig Breethuis aan de Lagedijk 80 te Zandijk, 1975. De voorgestelde verbouwing heeft niet plaatsgevonden.

[Zaanlandia Illustrata Nr. 20; GAZ 53.00030]

Eind 2017 constateerden wij een lekkage in de historische woonkeuken van het museum pand. De oorzaak bleek gelegen in een losgeschoten afvoerpijpje. De nieuwe eigenaar van het belendende pand Lagedijk 80 heeft een schuurtje laten bouwen tegen de muur van het luchthuis. Dit is gemeld aan Herman Sterk, aanspreekpunt bij de gemeente Zaanstad als huisbaas. Tevens is in overleg met de heer Sterk een offerte aangevraagd bij schildersbedrijf Bommerson voor het schilderen van het gangetje en Tusschenvertrek en het privaat. De gemeente heeft ingestemd met deze offerte. Het schilderwerk is ingepland voor februari 2018.

PUBLICITEITSZAKEN

Bestuurslid Helen Grandiek zag zich genoodzaakt haar bestuurstaak te staken. Aspirant-bestuurslid Margreet van der Hut verrichtte meerdere werkzaamheden om het PR beleid te continueren en voor te bereiden.

Het actueel houden van de website werd zoals vorig jaar waargenomen door Wietske van Soest. Zij was ook verantwoordelijk voor de vormgeving en verzending van de digitale Honig Breethuis Berichten, waarvan er meerdere verschenen.

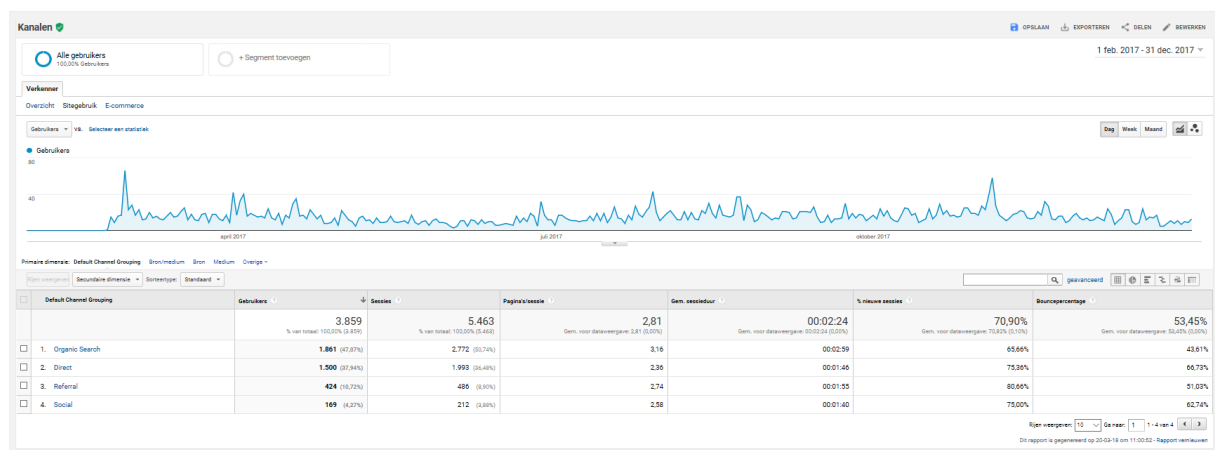
Website

De geheel vernieuwde website kreeg begin 2017 zijn beslag. Na een uitvoerige testfase - met name van het besteltraject voor o.a. concertkaarten en artikelen uit de webwinkel -, ging de website 31 januari live. In de loop van het jaar is de website op enkele onderdelen aangepast ten behoeve van de gebruiksvriendelijkheid.

De website genereert statistieken waaruit afgelezen kan worden hoeveel, hoe lang, wanneer en op welke wijze bezoekers er gebruik van maakten. Tevens valt uit de statistieken op te maken welke pagina's het meest bezocht werden (homepage en agenda), op welke dagen, op welk soort apparaat (mobiel, desktop of tablet), met welk merk mobiel (Apple 63,1%), met welk besturingssysteem (Windows 50%), in welk type browser (Google 85%), vanuit welke locaties (69 landen) en via welke sociale netwerken (92,7% via Facebook) de site werd bekeken. Uit een analyse van 'meest bezochte pagina's' komt naar voren dat incidenteel gebruikgemaakt werd van de vertaalmodule die in de footer van de website is opgenomen.

NB: De cijfers zijn gebaseerd op de periode 19-3-2017 tot 19-3-2018.

Voor het besteltraject registreerde de site het aantal verkochte tickets voor concerten en wandelingen en het aantal gasten dat deel heeft genomen aan een activiteit: 146 personen aan 6 concerten en 2 wandelingen in 2017. Daarnaast werden de inkomsten geregistreerd.

Bezoekersstatistieken

Digitale nieuwsbrief 'Bericht Honig Breethuis'

Met behulp van de applicatie voor het genereren en verzenden van e-nieuwsbrieven zijn vorig jaar 12 digitale berichten en 1 testbericht gerealiseerd. Het eerste bericht verscheen op 1 februari, het laatste op 12 december 2017.

Elk e-bericht bevatte ten minste drie onderwerpen: de aankondiging van een of meerdere activiteiten, een nieuwsbericht over de Collectie Jacob Honig Jansz jr. en een achtergrondverhaal, feit of weetje over het museum(pand) of de vroegere bewoners.

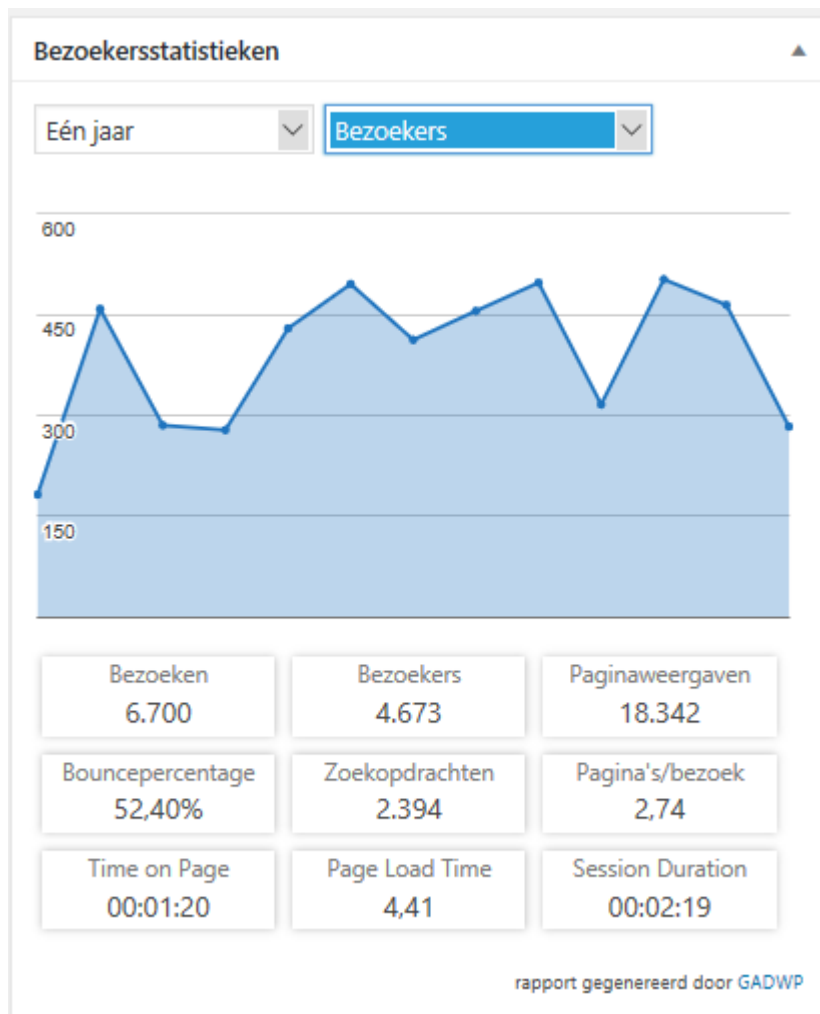
In 2017 waren er gemiddeld 565 personen geabonneerd op 'Bericht Honig Breethuis'. Er kunnen twee groepen abonnees onderscheiden

worden: de groep vrijwillige medewerkers van het Honig Breethuis en de groep leden ZOV-Honig Breethuis/relaties/overige belangstellenden. Een aparte abonneelijst met de e-mailadressen van de (betalende) leden ZOV/Honig Breethuis en relaties behoort tot de wensen.

De applicatie toonde dat van het gemiddeld aantal abonnees gemiddeld 34,7 % de e-nieuwsbrief aanklikte, 4,2 % een hyperlink opende en 0,26 % zich afmeldde voor toezending. Tegenover 11 opzeggingen stonden 32 nieuwe abonnees.

Sociale media

Het Honig Breethuis profileert zich met een Facebook-pagina en een Twitter-account. Ook heeft het museum een bedrijfsgegevenspagina op Google.

Op Facebook zijn in 2017 in totaal 27 berichten geplaatst. Het gemiddelde bereik per bericht kwam uit op 335,2 Facebookers, het aantal reacties, opmerkingen en deelacties op 187. Uitschieters waren het concert door het Saraswati Duo in februari met een bereik van 1.571 personen en de wandeling in november met een score van 648.

Sommige museumbezoekers plaatsten een recensie op Facebook of Google (4,4 sterren). Van het Twitter-account wordt (nog) weinig gebruik gemaakt. Zoals hierboven vermeld, valt uit de statistieken op te

maken dat 92,7 % van de bezoekers ons via Facebook weet te vinden, Pinterest staat op de tweede plaats met 5,8 %, Trip Advisor en Twitter delen de derde plaats met ieder 0,7 %.

De naamsbekendheid van het Honig Breethuis zou vergroot kunnen worden door museumbezoekers te vragen een recensie te plaatsen op een van de sociale media.

Persberichten

Elke activiteit van het Honig Breethuis werd behalve met een affiche, een artikel op de website en aandacht in de e-nieuwsbrief ook gepromoot door middel van een persbericht. In 2017 zijn 11 persberichten geproduceerd en verstuurd naar 9 lokale en regionale media (print en online) ten behoeve van de publiciteit voor 6 concerten, 2 wandelingen en 3 tentoonstellingen. De response door de media op onze persberichten was over het algemeen positief, waardoor het Honig Breethuis regelmatig in de kolommen verschenen is. De publicaties (print) worden bewaard in een archief, een digitaal archief behoort tot de wensen.

NB: De activiteiten in samenwerkingsverband - Fietsexpeditie 'Papier' van I-FIKZ en Dromen over Feest i.s.m. met FluXus en de Zaanse Dichterskring - zijn gepubliceerd via de website, de e-nieuwsbrief en de sociale media.

Affiches en flyer

Voor elk concert, expositie en wandeling werden affiches gedistribueerd in de Zaanstreek. Ook verscheen een flyer (geproduceerd in september 2016) met een overzicht van de activiteiten in najaar 2016 en voorjaar 2017. Deze werd verspreid onder museumbezoekers en deelnemers aan diverse activiteiten.

Nieuwsbrief Special

De jaarlijkse gedrukte Nieuwsbrief special was dit jaar gewijd aan de Zaanse papierfirmanten J. Kool & Comp. Als bijlagen waren twee sets prentbriefkaarten bijgesloten. Een set bestond uit reproducties naar geaquarelleerde portretjes door Barend C. van Ranswijk; de andere set naar aanzichten door G. Lamberts uit 1817, alle afkomstig uit de Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling "Jacob Honig Jsz. Jr."

Ook wist ons museum weer regelmatig de pers te halen. Naar aanleiding van de expositie over J. Kool & Comp. gaf bestuurslid Pier van Leeuwen weer een interview aan José Pietens van het Noord-Hollands Dagblad. Ook werd er aandacht besteed aan de expositie met werk van Ingrid Pijl en Humphrey Bennet middels een artikel door Peter Roggeveen.

Zaans Erfgoed

In het kwartaalblad "Zaans Erfgoed" publiceerde Pier van Leeuwen een artikel over de portrettist Van Ranswijk. Een artikel over de "Zaanlandia Illustrata", waarin o.m. ook aandacht wordt besteed aan de kunstenaar en verzamelaar Lamberts, zal in de voorjaarseditie van "Zaans Erfgoed" verschijnen.

George Slieker publiceerde een artikel over componist J.K. Breet in Zaans Erfgoed, nr. 59, winter 2016, p. 34-35.

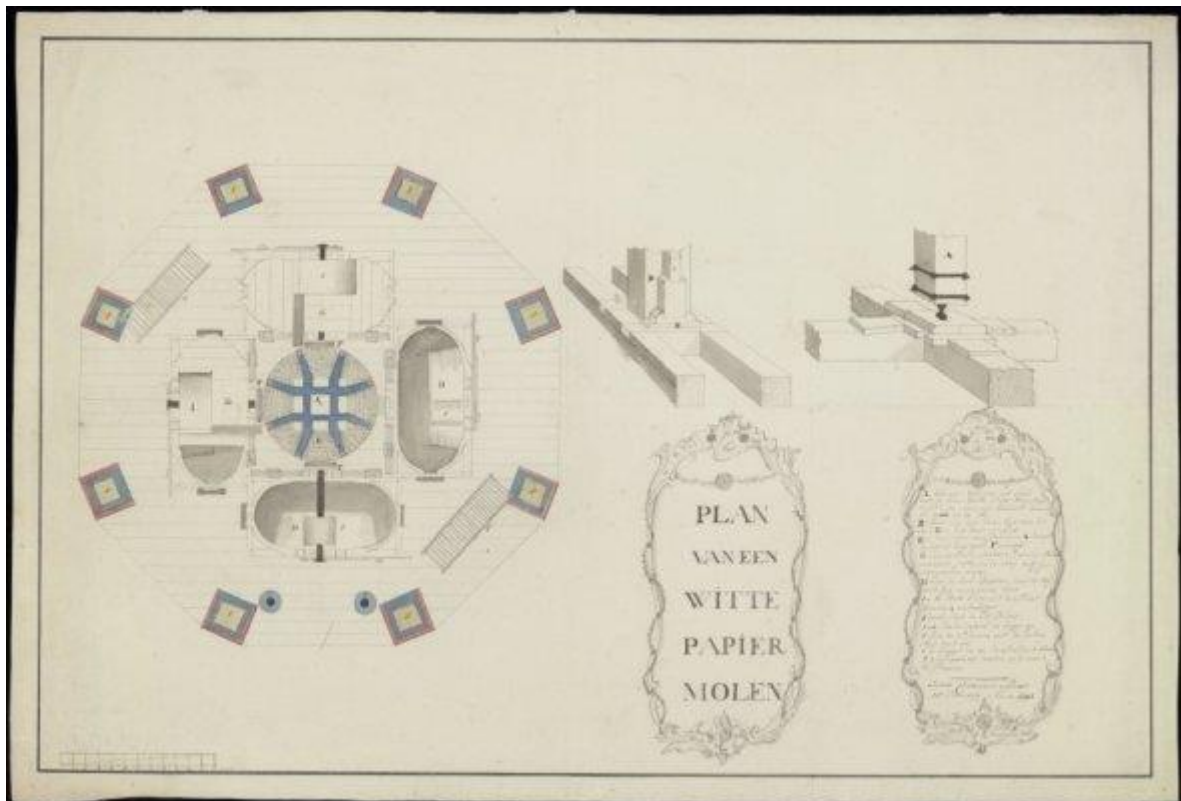
COLLECTIEZAKEN

Op 3 april vond de jaarlijkse Schouw in het Zaan Museum van de schilderijen en voorwerpen binnen de Zaanlandsche Oudheidkundige verzameling “Jacob Honig Js. Jr.” plaats. De Schouw werd afgenomen door de voorzitter, secretaris en bestuurslid collectiezaken van ons bestuur. Het Zaan Museum werd vertegenwoordigd door directeur Jan Hovers en hoofd collecties Hester Wandel, die zoals gebruikelijk een gedegen rapport had voorbereid. Verheugend was de aankondiging dat de collectieregistratie vanaf het voorjaar on-line zou worden geplaatst.

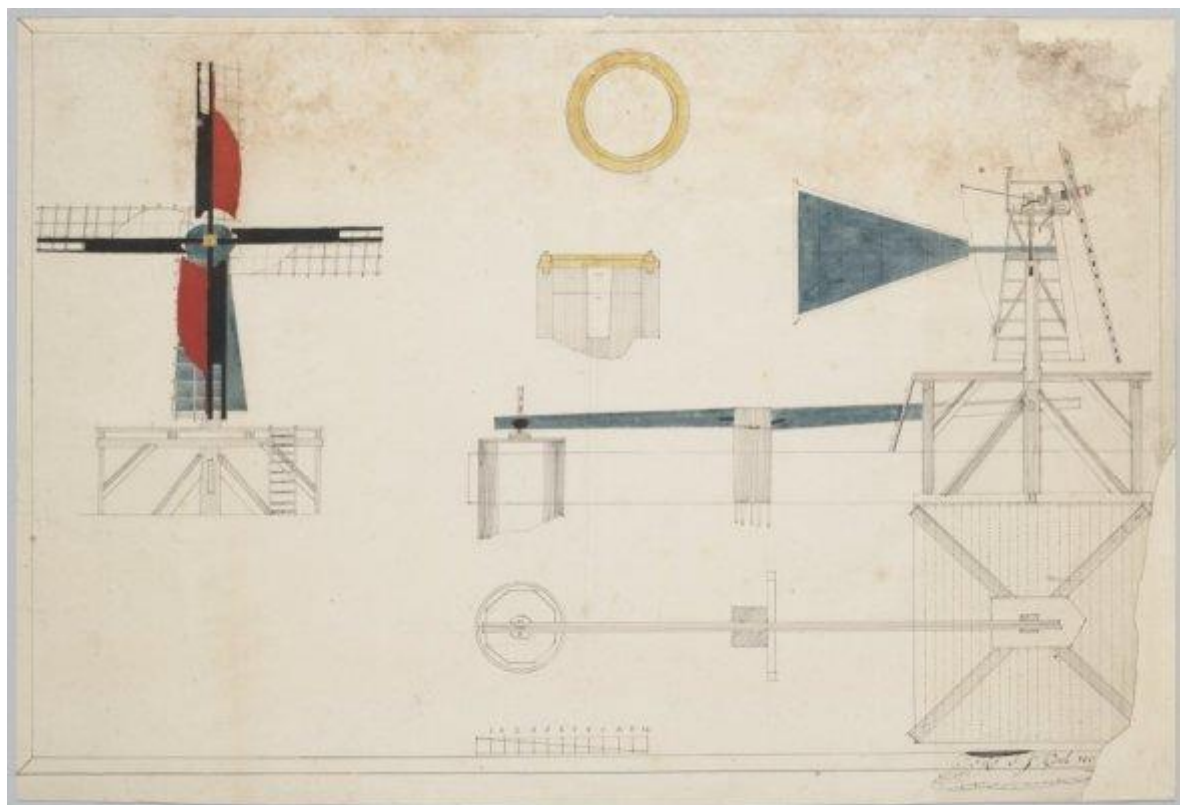
Op 13 november vond de Schouw in het Gemeentearchief Zaanstad plaats van de “Zaanlandia Illustrata” en de Boekerij van Jacob Honig Js. Jr., alsmede het 100-tal archieven berustend binnen de Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling. Het Gemeentearchief werd vertegenwoordigd door de nieuwe gemeentearchivaris Frans Hoving, bijgestaan door Rob Lengers, Dirk Rönitz, Geke van de Kamp en Riemke Boon. De ontvangst en rapportage waren voortreffelijk. Naar aanleiding van het 100-jarig bestaan van de catalogus “Zaanlandia Illustrata” is besloten deze digitaal te ontsluiten middels een OCR scan. Ook is het voornemen geuit om de tot de catalogus behorende tekeningen, prenten en foto’s op aanwezigheid te controleren, evenals de na 1917 verworven stukken. Deze zijn vermeld in de eerder gedigitaliseerde zogeheten Handelingenboeken.

Bij de voorbereidingen van de expositie over de firma J. Kool & Comp. doken in het Gemeentearchief twee eerder vermiste constructietekeningen op van de hand van Jacob Cz. Breet en Jan Jbz. Kool, beide deel uitmakend van de “Zaanlandia Illustrata”. Het betreft:

- Zaanlandia Illustrata cat.nr. 845. Teekeningen betreffende den bouw en inrichting van een wit-papiermolen, alsmede van het wegen en sorteren der lompen en van het wegen, persen en verpakken van papier. Serie van 7 stuks teekeningen in O.-I. inkt. [GAZ13.0018; GAZ13.0019; GAZ52.00001; GAZ52.00037; GAZ52.00046; GAZ52.01195] (NB: 1 tekening vermist)
- Zaanlandia Illustrata cat.nr. 848. Plan van een wit-papiermolen en een petmolen. Drie teekeningen in O.-I. inkt. [GAZ52.00042; GAZ52.00047; GAZ52.01194]

[GAZ 52.01195] Plan van een witte papiermolen door J.Cz. Breet.
Lijntekening in gewassen inkt en aquarel.

[GAZ 52.01194] Plan voor een petmolen door J.J. Kool.

De tekening is vervaardigd op papier met watermerk van de firma C. & J. Honig Breet. Er bestaat een vergelijkbare constructietekening van de hand van de jonge Jacob Cornelisz. Breet (Zaanlandia Illustrata nummer 845). Deze geaquarelleerde tekening kon worden toegevoegd aan de bruiklenen van het Gemeentearchief, die deel uitmaakten van de expositie over de firma J. Kool & Comp.

Aansluitend aan de Schouw bij het Gemeentearchief zijn overgedragen:

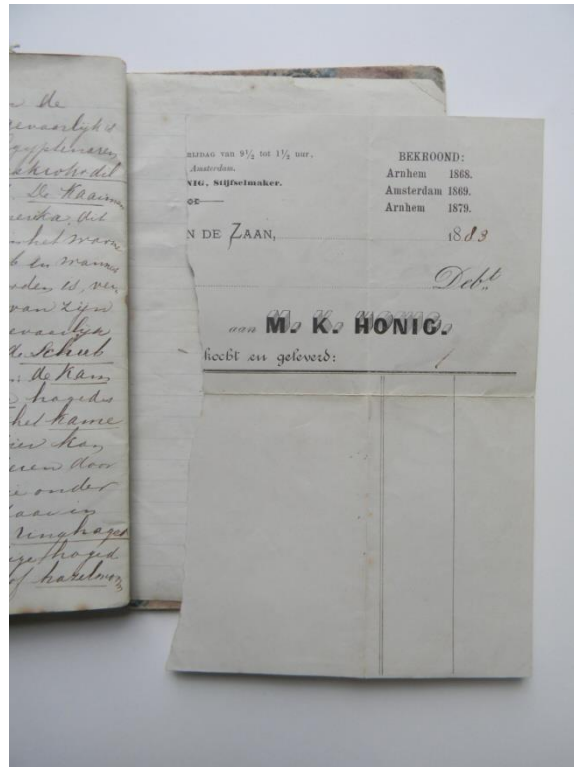
- **Aquarel pop in Zans kostuum in de Zaanlandsche Oudheidkamer** door Ties Schaap-Stuurman.
- **Aquarel voorstellende de panden van de familie Honig in de Dubbele Buurt te Koog** aan de Zaan, voorafgaand aan de verplaatsing naar het Nederlands Openluchtmuseum Arnhem. Deze aquarel is nagelaten door Elisabeth de Jongh (1931-2012) en aan ons overgedragen in 2014 samen met een houten schooltas en een bootjesketting, die beide zijn opgenomen in de vaste presentatie van het Honig Breethuis [Zie HBH Nieuwsbrief 35, pag. 6].
- **Een cassette met twee schoolschriftjes**, voorzien van gemarmerde omslag, van Grietje Meindertsd. Honig (1869-?), dochter van Meindert Klaasz. Honig en Neeltje Smit. Het ene (ongelineerde) schriftje bevat notities betr. Plantkunde of Botanie [Koog a/d Zaan, Maart 1882], het andere (gelinieerd) Aanteekeningen Dierkunde, beginnend bij De Mensch [Koog a/d Zaan, 20 Juli 1883]. Dit tweede boekje bevat een losse memo op de keerzijde van een gelaveerde voorbedrukte kwitantie van de Stijfelmaker M.K. HONIG, gedagtekend 1883, zijnde het bedrijf van de vader van Grietje. De beide schriftjes zijn ons d.d. 20 december 2015 geschonken door mw. Martine Dirkzwager Dorgerlo, Gooilandseweg 35, 1406 LG Bussum.
- **Twee albums met sluitzegels, ca. 1915** uit nalatenschap van mw. De Jongh - van der Schoor, dochter van D.J. en M.J. van der Schoor - Vis, oud-Zaankanters uit Zaandijk / Wormerveer, dankzij bemiddeling van dhr. Henk Bakkerode aan ons overgedragen in 2016. De plakboeken bevatten sluitzegels van binnen- en buitenlandse firma's, waaronder Zaanse bedrijven zoals beschuit- en chocoladefabrikanten De Toekomst, De Zaanstroom, Van Delft, Hille, De Jong, Pette, Verkade, en J.Smit Az. Spuitwater.

Onze vereniging verwierf in 2017 een document op handgeschept papier met watermerk van de firma C & J HONIG, een schenking van bestuurslid George Sliker. Het betreft: "Berigt en Prijs-uitschrijving der Twee Klasse van Het Koninklijke-Nederlandsche Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten". Aankondiging en uitschrijving van een prijsvraag. Herkomst: particulier bezit, aangekocht 2016. Gedrukt op papier van C & I HONIG, ca. 19 x 23 cm, 1 x gevouwen, 4-zijdig bedrukt, watermerk: wapen met posthoorn, C & I HONIG.

Voorts verkregen wij via bemiddeling van Jan Kroonenberg van mevrouw Marie Kleij te Westzaan een stamboom van de familie Honig.

De cassette met de beide schoolschriftjes, voorzien van gemarmerde omslag, van Grietje Meindertsd. Honig (1869-?)

Diverse Zaanse sluitzegels (ca. 1915) afkomstig uit de albums van mw. De Jongh - van der Schoor op 50% van ware grootte. [Overgedragen door dhr. H. Bakkerode, 25 november 2016]

GEVELSTENEN UIT DE BESCHUITSTOREN (1620)

Ten behoeve van de herbouw van de Beschuitstoren te Wormer heeft onze vereniging in nauw overleg met de afdeling Collectiebeheer van het Zaans Museum medewerking verleend aan de vervaardiging van afgietsels van de vier gevelstenen, afkomstig van de oorspronkelijke toren, die in 1940 in de achtergevel van ons museum pand zijn ingebracht. (Zie hiervoor tevens Bijlage 7.)

De restaurator bereidt het afnemen voor van de siliconen mallen, benodigd voor de afgietsels van de 17de eeuwse gevelstenen, afkomstig van de Beschuitstoren.
[Foto Wietske van Soest]

EXPERTISE BIJEENKOMSTEN

Evenals voorgaande jaren woonde ons bestuurslid Collectiezaken de symposia bij van de Textielcommissie (18/5 en 9/11) en het Platform Historisch Interieur van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (13/3 en 13/9).

JAPANESE TEKENINGEN OP PAPIER VAN C & J HONIG

Het British Museum organiseerde in 2017 een expositie gewijd aan het werk van de prominente Japanse tekenaar en graficus Katsushika Hokusai (1760–1849), getiteld “Hokusai: beyond the Great Wave”. Binnen deze tentoonstelling waren drie schilderijen uit 1824-1826 van de bekende meester te zien, beschikbaar gesteld door het Rijksmuseum voor Volkenkunde / Nationaal Museum van Wereldculturen te Leiden, vervaardigd op oud-Hollands papier, alsmede een brief met een zelfportret van deze meester. Het betrof:

- ***RV-1-4482m: Koopmansfamilie die onderweg is naar een feestje om van de kersenbloesems te genieten in de 3de maand, 1824-1826. Schildering op Hollands papier J.C. Honig.***
- ***RV-1-4482h: Het jongensfeest op de vijfde dag van de vijfde maand, 1824-1826. Schildering op Hollands papier J.C. Honig. 40,2 x 27,7 cm.***

November 2016 bracht het Museum Volkenkunde reeds naar buiten dat zes schilderijen uit de collectie van het museum bleken te zijn gemaakt door de wereldberoemde Japanse prentkunstenaar Katsushika Hokusai. De aquarellen waren niet gesigneerd, dus niemand had enig idee dat de maker van de set de nationale trots van Japan was. De prenten komen uit de Japanverzameling van de arts Philipp Franz von Siebold. Siebold had jaren in Nagasaki gewerkt en ging daarna in Leiden wonen. Hij bleef stapelgek op Japan en was fervent verzamelaar van Japanse kunst en objecten. Hij kreeg de ongesignde aquarelprennten cadeau van Hokusai.

- **RV-1-4482k: Visser boet zijn netten. Schildering op Hollands papier J.C. Honig. 27,6 x 40,2 cm. Visser die een net zit te boeten en spelende kinderen die klauteren op een anker.**

Deze nazomer werden wij benaderd door mevrouw Yata Matsuzaki van de NHK Japan Broadcasting Corporation met het verzoek foto's te leveren van watermerken van de Zaanse firma C & J Honig [Breet]. Zulks t.b.v. een documentaire, die deze omroep vanaf oktober 2017 hoopte uit te kunnen zenden. Naar bleek valt op een aantal schilderijen het watermerk van deze firma te onderscheiden. Wij hebben aan het verzoek van de omroep tegemoet kunnen komen. Daarnaast is zijn er afspraken gemaakt met de heer Daan Kok van Museum van Volkenkunde om het komend voorjaar de schilderijen en het papier waarop deze zijn vervaardigd nader onder de loep te nemen en te documenteren. Op 18/12 berichtte de Heer Kok:

“Vanochtend heeft onze afdeling collectiebeheer op mijn verzoek diverse correcties doorgevoerd in de registratie van de schilderijen op Zaanse papier in de database. Ons zou het een mooi plan lijken om ergens in het nieuwe jaar alle schilderijen op Hollands papier bijeen te brengen en daar met u samen naar te kijken, teneinde de identificatie van het papier verder scherp te stellen (nu alle eerder uitgeleende schilderijen ook weer terug in huis zijn). Zou dat u interesseren? Wellicht ook mooi voorwerk voor de door u beoogde publicatie. Het heeft geen haast, maar wellicht is het een goed idee om alvast naar een datum uit te kijken. Nogmaals dank voor alle gegevens die u al stuurde, daarmee zijn we al aanzienlijk dichterbij een nauwkeurige beschrijving gekomen. Tot nader, Hartelijke groet, Daan Kok”.

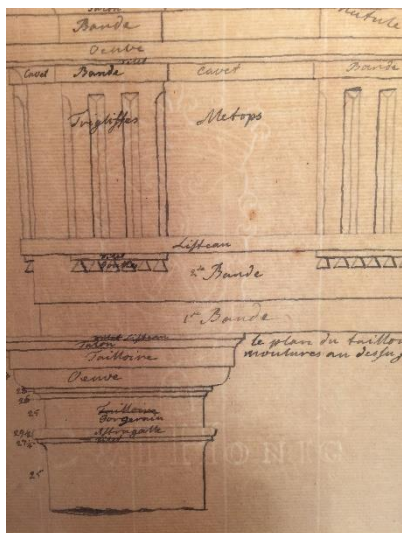
Het Museum voor Volkenkunde bezit 10 schilderijen op papier met watermerk van C & J HONIG, die zijn toegeschreven aan Katsushika Hokusai, waarschijnlijk geassisteerd door zijn dochter Oei, alsmede 4 schilderijen toegeschreven aan Totoya Hokkei (1780 - 1850), leerling van Katsushika Hokusai, op papier met watermerk van C & J HONIG en Pro Patria. [Inv. Nr. RV-1-4482].

THEMADAG WAARDEPAPIER

De Stichting Papiergeschiedenis Nederland hield op 2 november in het Museum voor Communicatie in Den Haag de jaarlijkse themadag. Binnen het thema Waardepapier waren twee lezingen gewijd aan Zaans papier: Hans Caarls sprak over het watermerk in het papier van de Erven Dk. Blauw, gebruikt voor de eerste Nederlandse postzegels. Pier van Leeuwen resumeerde de toepassing van Zaans papier van de firma's C & J HONIG, J. HONIG & ZOONEN, J. KOOL & COMP. en C & J HONIG BREET voor bankbiljetten in binnen- en buitenland.

ZWEEDSE CALQUES OP PAPIER VAN C & J HONIG

Op 22 november woonde ons bestuurslid Collectiezaken in de TU Delft een lezing bij van Anna Bortolozzi, senior lecturer aan het Art History Department of Culture and Aesthetics, Stockholm University, getiteld "Copies, traces and transparent paper in the workshop of an 18th century Swedish architect." Hierbij ging het om een reeks van 460 architectonische calques vervaardigd door de Zweedse hofarchitect Carl Johan Cronstedt (1709-1777) op in lijnolie gedrenkt handgeschept papier voorzien van watermerken, waarvan een groot deel van de firma C & J HONIG, voorzien van een posthoorn op een schild. (formaat: 35 x 55 cm). Naar alle waarschijnlijkheid vervaardigde deze architect de tekeningen naar ontwerpen die hij onder ogen kreeg tijdens zijn reizen in Frankrijk en Italië.

Een van de Zweedse architectuurtekeningen op papier van C & J HONIG

DE PAPIERMAAKER (1792)

Het Gemeentearchief Zaanstad heeft eind 2017 een antiquarisch exemplaar van het boekje "De Papiermaaker" van Joseph Jérôme Le Français de Lalande uit 1792 verworven. Het boekje is voorzien van een opdracht aan de firma Blauw en Briel en meerdere gravures van het ambachtelijke papierbedrijf.

FINANCIEN

De exploitatie sloot in 2017 met een nihil saldo.

INKOMSTEN

Vanaf 2015 ontvangen we jaarlijks een vaste bijdrage van de Gemeente deze ins dus conform de begroting.

De entreegelden lopen gelijk met de begroting en ligt in lijn van de verwachting en voorgaand jaar.

Afgelopen jaar hebben we een paar mooie extra donaties mogen ontvangen.

De post Educatie is gedaald maar dat was ook conform de verwachting.

De post evenementen en uitbating zijn wat gedaald.

De contributie ligt in de lijn der verwachtingen.

UITGAVEN

De kosten die wij in 2017 gemaakt hebben lopen in de pas met de begroting en in vergelijking met het vorige jaar.

Her onderhoud aan het pand is fors hoger dit komt omdat we de vloerbedekking op de begane grond hebben vervangen, hiertoe hebben we de voorziening op aangesproken.

Het beheer en onderhoud van de collectie loopt wat achter op de begroting, er hebben niet veel aanpassingen etc voorgedaan.

De kosten voor organisatie en administratie lopen eveneens in de pas met 2016, de begroting was wel een stuk lager.

De evenementen vallen lager uit.

Educatie loopt in de pas met de opbrengsten, per saldo een batig saldo.

De post uitbating loopt in de pas, de opbrengst is zelfs hoger geworden.

De kosten voor promotie etc, loopt in de lijn van de verwachtingen.

BIJLAGE 1. HOUSEKEEPING

Op 6 juli 2017 gaf Harrie Schuit, technisch interieurspecialist bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, voor een groep vrijwilligers een presentatie over het thema Housekeeping. Harrie Schuit is redacteur van het boek Behoud van binnen, het eerste Nederlandstalige praktijkboek voor de instandhouding van waardevolle interieurs. Schuit gaf uitleg over het begrip Housekeeping: dat staat voor het verantwoord beheer, onderhoud en behoud van cultureel erfgoed, in het bijzonder historische interieurs.

In zijn presentatie gaf hij een kort overzicht van historische interieurs door de eeuwen heen: Nederland telt circa 62.500 Rijksmonumenten, velen met waardevolle interieurs, en 8350 beschermde stads- en dorpsgezichten. In een rondvraag kwamen diverse aspecten van het begrip interieur aan de orde zoals, structuur, relatie met de overige bouwdelen, afwerking en inrichting. Daartoe horen niet alleen aard- en nagelvaste zaken, zoals betimmeringen en wandbehangsels maar ook het totale pakket aan roerende zaken.

Schadefactoren in een historisch interieur zijn onder meer fysieke schade, niet alleen door vandalisme (graffiti), maar ook bijvoorbeeld door het stoten van meubels tegen een wandbetimmering- of bespanning, schade aan houten vloeren door het schuiven van meubels, diefstal, brand en rook- en waterschade. Hiervan liet Harrie Schuit een aantal voorbeelden zien.

Waterschade door lekkage kan een ernstige bedreiging vormen: het is zaak hierop attent te zijn. Niet alleen lekkende dakgoten, maar ook radiatoren, slecht sluitende ramen of een verstopt toilet kunnen ernstige schade toebrengen aan een historisch interieur. Een te hoog vochtgehalte in een interieur leidt bovendien niet alleen tot zichtbare schade als schimmel en vochtkringen, maar ook tot niet-zichtbare schade door schimmel- en zwamvorming aan constructieve bouwdelen als muren en (draag)balken. Ongedierte plant zich in een vochtig klimaat vaak makkelijk voort. Signalering, zowel visueel als door vochtmeters is belangrijk; regulering door ontvochters is daarbij een goed hulpmiddel.

Ook extreme droogte kan schade veroorzaken; die is vaak zichtbaar als krimp in het fineer van kostbare meubelen. Ook hierbij is signalering een goede zaak.

Omgang met interieurobjecten kan tot schade leiden: denk aan kringen op antieke meubels van glazen en kopjes tijdens een partijtje of ontvangst. Tafellakens, onderzetters of bierviltjes zijn een eenvoudige en meestal doeltreffende oplossing.

Een andere belangrijke schadefactor is lichtschade: UV-straling is een vijand van bijna alle erfgoed: het doet hout- en schilderwerk verkleuren; het verbleekt textiel en maakt dit bros wat zelfs tot het uiteenvallen van objecten (gordijnen, tapijten en meubelstoffering) kan leiden. Tijdig sluiten van gordijnen en luiken, zeker maar niet alleen tijdens sluitingstijd en het aanbrengen van UV-werende folie op glas zijn goede en relatief weinig kostbare maatregelen. Voor meubelstoffering zijn stoelhoezen een goede bescherming. Kostbare houten vloeren kunnen ontlast worden door bezoekers beschermende sloffen te laten

dragen tijdens het bezoek. Extreme temperatuurwisselingen zijn eveneens schadelijk: uitzetting en krimp van (gefineerd) hout en houten constructiedelen kunnen leiden tot ernstige schade aan objecten en gebouwen. Het branden van kaarsen en waxinelichtjes is niet alleen brandgevaarlijk: het ondeskundig verwijderen van kaarsvet leidt vaak tot schade aan (messing) objecten; een opeenhoping ervan (op vloeren of meubels) is nauwelijks te verwijderen zonder schade. Het advies: niet doen of alleen onder toezicht. Er zijn overigens goede en verantwoorde vetvangers in de handel.

Onderhoud dient gepleegd te worden met verantwoorde hulpmiddelen: koper poetsen met Brasso bijvoorbeeld is uit den boze. Het slijpt en doet reliëfs verdwijnen (denk aan de verpoetste viziers in Tussen Kunst en Kitsch). Opwrijven met een zachte doek doet vaak al veel. Reparaties en onderhoud aan erfgoed dienen altijd op verantwoorde wijze te gebeuren: moderne schoonmaakmiddelen zijn vaak agressief, lijmen zijn niet reversibel en zaken als kruiskopschroeven dienen te allen tijde vermeden te worden. Klussen door vrijwilligers aan historische objecten, hoe goed bedoeld ook, is uit den boze! Specialisten hebben de expertise en de juiste middelen. Stof op objecten kan eenvoudig worden verwijderd met een zachte (make up) kwast of een zachte dassenharen penseel, het stof kan worden opgevangen door een stofzuigermond met een zachte omranding ter vermindering van krassen aan het object. Een opeenhoping van stof vormt een voedingsbodem voor insecten en trekt vocht aan. Regelmatig schoonmaken is dus belangrijk! Een ander advies van Harrie: wie een afgefallen stukje fineer vindt of een deeltje van bijvoorbeeld een (vergulde) schilderijlijst kan dit in een envelop doen met daarop de naam van het object en die op een goede plaats te bewaren. Herstel met de juiste middelen op een later tijdstip door een deskundige kost dan maar weinig tijd en geld.

Wanneer herstel of restauratie uiteindelijk toch nodig is dient een deskundige ingeschakeld te worden. Er zijn drie opties: preventieve conservering, waarbij verval wordt tegengegaan en de originele elementen zo veel mogelijk intact blijven; conservering, waarbij alleen ernstige schade wordt hersteld en restauratie, waarbij delen van het object hersteld of zelfs vervangen worden. In alle gevallen dient een zorgvuldig plan van aanpak gemaakt te worden, waarbij in veel gevallen verkennend onderzoek nodig is.

George Slieker

BIJLAGE 2. J.KOOL & COMP.

[HBH Berichten 1 mei 2017]

Jan Aggesz. en Jan Jacobsz. Kool: Papierfabrikeurs en vooraanstaande Zaandijkers

Tijdens de afgelopen Algemene Ledenvergadering in het Honig Breethuis hield bestuurslid Pier van Leeuwen een lezing over het papierbedrijf Jan Kool & Comp. (1774-1836). Dit bedrijf werd opgericht door Jan Aggesz. Kool (1742-1816), die bekend stond als een vurig patriot. Kool kocht de voormalige volmolen “De Zwarte Bonsem” te Koog aan de Zaan en richtte deze in voor witpapierfabricage. Als papierfabriekur introduceerde hij het zogeheten velijnpapier in de Zaanstreek, dat zeer hoog aanschreven stond. Hiervoor werd het bedrijf meermaals onderscheiden met eremetaal, zoals tijdens de ‘Tweede Tentoonstelling’ georganiseerd in opdracht koning Lodewijk Napoleon in 1809, toen Kool de zilveren Ereprijs in ontvangst mocht nemen.

Prestigieus was zeker ook de levering van het papier voor de eerste Nederlandse bankbiljetten in 1814. Tot de invloedrijke afnemers van het papier van Kool behoorde de Amsterdamse uitgever Evert Maaskamp. Maaskamp publiceerde ondermeer een reisbeschrijving door Noord-Holland, waarin uitgebreid wordt stilgestaan bij het papierbedrijf. Ook bracht Maaskamp een grafische weergave uit naar het panorama van de Slag bij Waterloo, dat tussen 1816 en 1818 was tentoongesteld op het Leidseplein. Kool produceerde het papier voor deze prent met bijbehorende explicatie.

Toen Jan Aggesz. Kool stierf werd het bedrijf voortgezet door zijn neef en oomzegger Jan Jacobsz. Kool (1776-1837), echtgenoot van Neeltje Jans de Jager (1773-1843). Dit echtpaar is in 1817 door Wijnand Esser vereeuwigd in pastel en te zien in de Salon van het Honig Breethuis. In 1825 ontving deze Jan Kool opnieuw een zilveren medaille voor zijn product. Hij woonde met zijn gezin aan de Lagedijk 52 te Zaandijk, waar hij eveneens een vooraanstaande rol vervulde binnen de gemeenschap. Niet alleen was hij als weesvader en armenvoogd een actief lid van de doopsgezinde gemeente, maar tevens directeur van de Oeconomische Tak te Zaandijk, dirigerend lid van de Nederlandsche Huishoudelijke Maatschappij en bovendien oprichter en Achtbare Meester der Loge ‘Anna Paulowna’ (1817). Daarnaast vond hij tijd voor het klosspel, een variant van het populaire kolfspel, dat op het ijs werd gespeeld. De komende Nieuwsbrief van het Honig Breethuis is volledig gewijd aan het papierbedrijf van Jan Kool & Comp..

Neeltje en Jan Kool, vereeuwigd in pastel door Wijnand Esser, 1817

BIJLAGE 3:

Alom lof voor papierversnieuwer

J.Kool & Comp introduceerde velijnpapier in Nederland

[Jose Pietens, Noord-Hollands Dagblad, 9 november 2017]

Voor het echt fijne teken-, schilder en drukwerk was niets zo lekker als velijnpapier: egaal, duurzaam en van hoge kwaliteit. De uit Engeland stammende papiersoort werd in 1795 in Nederland geïntroduceerd door de Zaandijkse papierfabriek Jan Aggeszoon Kool (1742-1816). Hij wist het Engelse velijn 'tot in perfectie na te maken' en dat leverde hem veel erkenning in de vorm van prijzen en prestigieuze opdrachten op. Bovendien deelde hij in 1807 het procedé met zijn Zaandijkse 'concullega's', zodat ook zij velijnpapier konden produceren. Gek genoeg is er over de firma Kool en zijn betekenis voor de Zaanse papierindustrie niets te vinden op de Zaanse online encyclopedie Zaanwiki, zegt Pier van Leeuwen van het Honig Breethuis. Dit hiaat in de lokale geschiedschrijving hoopt Van Leeuwen snel te vullen. Hij kan daarbij putten uit het onderzoek dat hij verrichtte voor de nieuwe tentoonstelling in het koopmanshuis, 'J. Kool & Comp., papierfabriek te Zaandijk'.

De firma werd in 1774 opgericht door Kool en compagnons Gerrit Caescoper Honigszoon (zoon van de bouwheer van het Honig Breethuis) en diens zoon Claas Gerritszoon Honig. Zij schaften molen De Bonsem aan, gelegen op de grens van Koog aan de Zaan en Zaandijk. Van

origine was het een volmolen, waar wol werd geprepareerd met urine: het stonk er als een bunzing (bonsem). Na vier jaar kocht Kool – om onbekende redenen – zijn compagnons uit en ging alleen verder. Net als de andere papierfabrikeurs in Zaandijk was hij een welgestelde, Doopsgezinde man die zich inzette voor het maatschappelijk welzijn én een technologische vernieuwer. In het jaar 1795 startte Kool – na een bezoek aan Engeland – met experimenten op het gebied van de fabricage van velijnpapier. ‘Gewoon’ papier werd gemaakt door tot pulp vermaalde lompen op schepramen te laten drogen, waardoor het een raster van dikke en dunne lijnen had. Op de kruispunten van die lijnen was de kans op oneffenheden of uitvloeiende inkt groot. Velijnpapier werd vervaardigd op veel kleinere schepramen met veel fijner kopergaas, om het papier zo egaal mogelijk te krijgen. Kools papier werd onder meer gebruikt voor Pruisische en Russische obligaties en voor waardepapieren van de Nederlandse Bank. Loftuitingen alom voor de man, die in 1807 aan de Zaandijkse papierfabrikeurs het procedé uit de doeken deed. „De papierfabrikeurs werkten vaker samen. Vanwege de familiebanden, maar ook omdat het makkelijker was om bijvoorbeeld een gezamenlijke brandverzekering af te sluiten”, zegt Van Leeuwen. Zijn daad was ook niet zo altruïstisch als het lijkt. „De fabrikeurs werd gevraagd mee te betalen in de tot dan toe gedane investeringen en zij moesten de benodigdheden kopen bij door Kool aangewezen bedrijven.”

Omdat Kool geen zonen had, werd na zijn overlijden het bedrijf voortgezet door zijn neef Jan Jacobszoon Kool (1776-1837), onder meer medeoprichter van de vrijmetselaarsloge in Zaandam. „Jan Jacobszoon stond in de schaduw van zijn oom, maar ook onder zijn leiding kreeg het bedrijf een erepenning toegekend.” Omdat hij in 1837 stierf zonder opvolging, hield het bedrijf op te bestaan. Molen De Bonsem werd een jaar later verkocht en omgebouwd tot pelmolen.

Expositie ‘J. Kool & Comp., papierfabrikeurs te Zaandijk’ in het Honig Breethuis (Lagedijk 80, Zaandijk). Van 18/11 t/m 18/2, donderdag t/m zondag van 13-16.30 uur.

Jan Aggesz. Kool was een vurig patriot. Als logo koos hij de vrijheidsboom, in 1795 opgericht in Zaandijk; het jaar waarin Nederland werd ‘bevrijd’ door het Franse leger en waarin de Bataafse Republiek werd gesticht.

BIJLAGE 4. Wijnand Esser (1779-1860), rondreizende pastelkunstenaar

In het Honig Breethuis hangen pastelportretten van leden van de families Breet, Honig en Kool. Ze werden in 1817 gemaakt door pastelkunstenaar Wijnand Esser.

‘Kunstcooper’

Wijnand Esser werd op 21 mei 1779 in Keulen geboren. Hij woonde in Amsterdam en verhuisde in 1797 naar Groningen waar hij portretten maakte en tekenles gaf. Verder woonde hij enige tijd in Den Haag; daar was hij kunsthandelaar, uitgever en venter van prenten. Een deel van zijn leven reisde hij als portretkunstenaar door Nederland. Ook maakte hij rond 1815 een serie spotprenten over Napoleon. Op 9 mei 1860 overleed hij in Amsterdam op tachtigjarige leeftijd. In de overlijdensakte werd hij omschreven als ‘kunstcooper’.

Fotograaf avant la lettre

Wijnand Esser reisde rond om de welgestelde inwoners van het Nederland van het eerste kwart van de negentiende eeuw te portretteren. Reizende portretkunstenaars waren de voorlopers van de fotografen die lange tijd bij gezinnen langs gingen om met name de kinderen te portretteren. Na de uitvinding in 1839 in Frankrijk van de fotografie, schakelden veel reizende pastellisten over op het nieuwe medium.

Zaanse notabelen

In 1817 portretteerde Esser de Zaanse notabelen. In het Honig Breethuis hangen de portretten van Grietje Klaasd. Nen (1744-1826, de moeder van Jacob Breet), Jacob Cornelisz. Breet (1778-1847), zijn vrouw Grietje Jans de Jager (1776-1836), en hun kinderen, onder wie de in 1824 gestorven Aagje. In de gaanderij hangt het portret van Grietje Klaasd. Nen, 73 jaar oud. Het portret is lange tijd uit zicht geweest, omdat de familieleden die het in bezit hadden Grietjes tandeloze mond weinig aantrekkelijk vonden. Ook Grietje Jacobs Breet, dochter van Jacob Cornelisz Breet en Grietje de Jager, werd door Esser geportretteerd. Grietje is op het portret achttien jaar oud. Zij draagt, zoals alle Zaanse dames van aanzien, de kanten kap met oorijzer en gouden zijveren. Esser beeldde ook het zusje Aagje Jacobs Breet (1802-1824) af. Toen haar broertje Jan Jacobsz. Breet (1815-1892) werd geportretteerd (in een jurkje, gebruikelijk voor jongetjes in die tijd), was hij tweeënhalf jaar oud. Broer Cornelis Jacobsz. Breet (1800–1852) is eveneens door Esser vereeuwigd op zeventienjarige leeftijd. Met alle familiebetrekkingen is het niet verwonderlijk dat Esser meer Zaanse notabelen afbeeldde zoals Neeltje Jans de Jager, echtgenote van Jan Jacobz. Kool. Kool die zelf ook door Esser werd geportretteerd.

Het medium pastel(krijt)

Pastel werd in de zestiende eeuw in Italië uitgevonden en was geliefd in de achttiende eeuw voor de ogenschijnlijk luchtige portretten uit die tijd. Het medium maakt snel werken mogelijk en na het opzetten van een schets kan men al tekenend aan de uitwerking beginnen. Pasteltekeningen zijn zeer gevoelig voor licht en mechanische schade, dit laatste omdat de kleurstoffen nauwelijks hechting aangaan met de (papieren of perkamenten) drager. Daarom zijn de portretten in het Honig Breethuis reproducties; de originelen liggen in het depot van het Zaan Museum. Niettemin wordt duidelijk hoe een Zaanse fabrikeursfamilie van omstreeks 1830 zich kleepte.

Bronnen: www.zaansmuseum.nl/collectieonline/esser; Nieuwsbrief Honig Breethuis 41 – 2017

BIJLAGE 5. Zaanlandia Illustrata (1917)

[HBH Berichten, Najaar 2017]

In november 1917 publiceerde Jacobus Johannes Honig (1842-1923) de catalogus “Zaanlandia Illustrata”, een gordende beschrijving van de “Verzameling kaarten, teekeningen, historie-prenten, portretten enz., betreffende de Zaanlanden”, zoals die was samengesteld door zijn vader, Jacob Honig Jansz. Jr. (1816-1870). Deze historisch-topografische atlas maakt deel uit van de Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling “Jacob Honig Jsz. Jr.”, die bovendien een historische boekerij en een verzameling schilderijen en voorwerpen omvat. De catalogus vormde het sluitstuk na eerdere catalogi van de Boekerij (1900) en de verzameling Schilderijen en voorwerpen (1914). Deze collectie, die in 1890 geschonken werd aan de toenmalige gemeente Zandijk, is sindsdien aanmerkelijk aangevuld door de Vereniging tot instandhouding en uitbreiding der Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling.

De catalogus “Zaanlandia Illustrata” omvat 937 catalogusnummers, die topografisch en thematisch zijn gerangschikt. Naast topografisch beeldmateriaal (128 cat. nrs.), zoals kaarten en plattegronden en stads- en dorpsgezichten, bevat de catalogus hoofdstukken gewijd aan Historieprenten (33 cat. nrs.), Czaar Peter en het Czaar Peterhuisje (13 cat. nrs.), Portretten (37 cat. nrs.), Kleederdrachten, Zeden en Gewoonten (19 cat. nrs.), Molens, Handel en Nijverheid (17 cat. nrs.) en Wapens der Zaanlandsche gemeenten, Zaanse families, enz. (9 cat. nrs.). In zijn voorwoord beschrijft J.J. Honig de herkomst van de verzameling: In de jaren 1840-1850 leefden er aan de Zaan twee bekende verzamelaars van oude prenten, teekeningen en merkwaardigheden, G. van Orden en J. Schreuder. Na hun overlijden kocht J. Honig Jsz. Jr. uit hun nalatenschap wat op de Zaan betrekking had, bovendien dankte hij veel aan den nu hoogbejaarden, verdienstelijken oud-archivaris van Alkmaar, den heer C.W. Bruinvis, wiens vaardige hand menig oud gebouw of Zaan gezicht, dat niet in prent bestond of dreigde verloren te gaan, in tekening bracht. Zijn naam komt dan ook dikwijls in deze beschrijving voor.”

Het voorwoord besluit met de aanbeveling: “Moge deze Beschrijving er toe bijdragen, dat de belangrijkheid der Zaanstreek in vroeger eeuwen en nu meer wordt gekend en moge zij menigeen van dienst zijn bij het bezichtigen der Prentenverzameling in het Gemeentehuis te Zaandijk.” Een representatieve selectie uit de “Zaanlandia Illustratie” is in 2012 gepubliceerd in “Honig Breethuis – Thuis bij een Zaans koopmansgezin”. Een eeuw na het verschijnen van de catalogus wordt de Zaanse Verzameling kaarten, tekeningen, historie-prenten en portretten bewaard in het Gemeentearchief ondergebracht in het Stadhuis van Zaanstad. De bezichtiging van de prenten gebeurt vandaag de dag vooral on-line via de beeldbank van het archief. Daarmee is de verzameling binnen ieders handbereik tot in de studeerkamer of op school.

Portretfoto van Jacobus Johannes Honig (1842-1923) [Stichting Archief Honig(h)]

In de voorjaarseditie van 2018 wijdt het kwartaalblad Zaans Erfgoed een artikel van de hand van Pier van Leeuwen aan de catalogus “Zaanlandia Illustrata” die in 2017 een eeuw geleden verscheen.

BIJLAGE 6. COLLECTIEREGISTRATIE ON-LINE

[HBH Berichten September 2017]

Wie dacht alle historische voorwerpen in het Honig Breethuis te hebben gespot, heeft sinds kort een goede checklist. Onder de kop Museum & Collectie biedt de website van het Zaans Museum sinds kort een on-line collectiecatalogus. Hierop zijn ruim 32.000 voorwerpen via de ingang: Bekijk onze collectie online! De collectiestukken zijn verdeeld over 20 deelcollecties, waarvan het Honig Breethuis er een van vormt. Klinkt men op deze 'tegel' zijn er 350 museumvoorwerpen te vinden, die in het echt deel uitmaken van de historische inrichting van het museum pand aan de Lagedijk. Hiertoe behoren diverse meubelstukken, schilderijen, stukken Chinees en westers porselein, miniatuurzilver en overige voorwerpen uit de museale inventaris; maar ook de behangsels van Willem Uppink en de sinds juli 1940 in de buitenmuur ingevoegde gevelstenen, alsmede de beide in de tuin opgestelde tuinbeeldjes.

Virtuele bezoekers worden uitgenodigd nader kennis te nemen van de vele verborgen schatten die in het fraaie museum pand zijn opgesteld en ondergebracht. Wie over aanvullende informatie beschikt, kan daarbij on-line zijn of haar kennis delen. Daarmee hoopt de Afdeling Collectiebeheer van het museum de collectieregistratie te kunnen vervolmaken. Het Bestuur van het Honig Breethuis complimenteert het Zaans Museum met deze service, waarmee de collectie langs virtuele weg nog verder openbaar wordt gemaakt. "Hier hadden de erfgenamen van Jacob Honig Jsz. Jr. bij hun schenking in 1890 alleen maar van kunnen dromen", aldus bestuurslid Collectiezaken van het Honig Breethuis. Veel voorbereidend werk voor de on-line catalogus is verzet door registrator Claire Hart de Ruyter, die dan ook een groot compliment verdient.

Via de Collectie Online zijn ook afbeeldingen te downloaden voor privégebruik. Voor publicaties en andere commerciële doeleinden dient te allen tijden eerst toestemming gevraagd te worden via een contactformulier. De algemene gebruiksvoorwaarden zijn van toepassing.

Zie: <https://zaansmuseum.nl/>

ZOV-02201 Poppenservies van crème-wit geglaazuurd aardewerk

BIJLAGE 7. GEVELSTENEN

De Wormer Beschuitbakkerstoren (1620-1896)

De Beschuitbakkerstoren, die in 1620 werd opgetrokken te Wormer, vormde tot de afbraak in 1896 een markant baken in het straatbeeld. Het torenuurwerk waarschuwde de 150 bakkers uit het dorp wanneer de ovens moesten worden gedoofd of weer aangestoken mochten worden. In de klokkentoren hing een slagklok van 0.82 meter middellijn, waarop als randschrift SOLI. DEO. GLORIA. HENRICUS. MUERS. ME. FECIT. 1620 te lezen viel. De toren is veelvuldig afgebeeld op tekeningen, prenten en prentbriefkaarten. In de historisch topografische atlas Zaanlandia Illustrata zijn onder meer een anonieme dorpsgezicht 'uit het veld van den kant van Zardam te zien' uit de 17e eeuw [ZI-360] opgenomen, alsook een aanzicht uit 1793 door Hendrik Tavenier [ZI-371]. C.W. Bruinvis, gemeentearchivaris van Alkmaar en boezemvriend van Jacob Honig Jsz. Jr. vereeuwigde niet alleen de Beschuitstoren in het Zaanlandsche Jaarboekje van 1854. [ZI-374], maar ook de gevelsteen boven de ingang aan de noordzijde, voorzien van een beeltenis van Prins Maurits [ZI-376].

Aan de oostelijke gevel prijkte een gevelsteen met de Hollandse tuin, het jaartal 1620 en de naam Pieter Cornelissen. Omen. Boven gevelsteen aan de noordzijde bevond zich een gevelsteen met 's Prinsen wapenschild en de naam DIRCK. JACOB. DIE. RUIJTER. Aan de westzijde was het wapen van Wormer (het verbonden hoofd) aangebracht, waaronder de naam Willem Gerritse was uitgehakt. Deze drie gevelstenen zijn in 1882 nagetekend door Gerrit Jan Honig. [ZI-377]. Na de sloop werden de gevelstenen geschonken aan de Zaanlandsche Oudheidkamer te Zaandijk. Nadat de oudheidkamer verhuisde naar het pand aan de Lagedijk 80 (het huidige Honig Breethuis), werden de stenen ingemetseld in de muur aan de Zaanzijde. In de Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling "Jacob Honig Jsz. Jr." bevindt zich ook een 86 cm hoog houten schaalmodel [ZOV-01549], die tot 1940 stond opgesteld op de bovenverdieping van het Raadhuis Zaandijk en nadien op de verdieping aan het museum pand aan de Lagedijk 80. Sinds 1998 is dit collectiestuk, dat rond 1900 werd vervaardigd door A. Siekerman & Zn., tentoongesteld in het Zaans Museum. Het Honig Breethuis beschikt over een miniatuurmodel in zilver [ZOV-05823], vervaardigd door de Fa. J. Krook en Zoon in 1932 en in bruikleen van de Stichting Familie Vis.

Op dit moment bestaan er vergevorderde plannen de Beschuitbakkerstoren te herbouwen door Bouwbedrijf Van der Gragt naar ontwerpen van FKG architecten. In het metselwerk zullen replica's worden aangebracht van de gevelstenen. Ook van de 54 cm hoge windvaan op de torenspits [ZOV-04055], die bewaard gebleven is in het Zaans Museum, zal een replica worden vervaardigd. Dit is een vergulde silhouetfiguur van Vrouwe Fortuna.

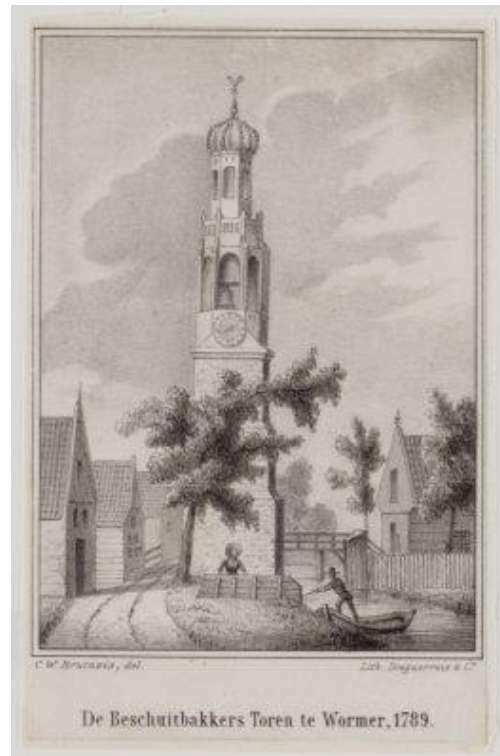
Pier van Leeuwen

**Anoniem dorpsgezicht met links van het midden de Beschuitbakkerstoren, 17e eeuw.
[ZI-360, GAZ 11.0069]**

**De Beschuitbakkerstoren in het straatbeeld. Gewassen inkttekening door Hendrik
Tavenier, 1793 [ZI-371, GAZ 11.0081]**

Illustratie uit het Zaanlandsch Jaarboekje van 1854 naar C.W. Bruinvis. [ZI-374, GAZ 11.0085] De gevelsteen met Prins Maurits door C.W. Bruinvis, 1854 [ZI-376, GAZ 11.0702]

Tekening van de overige drie gevelstenen door G.J.Honig, 1882 [ZI-377, GAZ 11.0089]

***De windvaan met Vrouwe Fortuna [Zaans Museum, ZOV-04055]
Het schaalmodel uit 1900 [Zaans Museum, ZOV-01549]***

Zaanlandsche Oudheidkamer in het Raadhuis Zaandijk [GAZ 21.04210]

GAZ 21.17524 [ZOK, Lagedijk 80]

GAZ 21.17525 [ZOK, Lagedijk 80]

GAZ 26.01130 [Foto S.de Jong, 1967]

BEKNOPT JAARPLAN 2018

EVENEMENTEN

Voor het jaar 2018 staan weer een aantal evenementen gepland. In het kader van de kernactiviteit van het huis, aandacht voor de Zaanse papiergeschiedenis, zal de tentoonstelling rond papierfabrikanten Jan Kool & Comp tot begin 2018 te zien zijn. Deze presentatie zal opgevolgd worden door een tentoonstelling rond het werk en de persoon van Henk Philippona (1940-2017), getiteld "Passies in Steen". In deze presentatie worden beeldhouwwerken getoond met als thema's schepen en papier. In de zomermaanden staat er een tentoonstelling gepland van historische merklappen en in de winter van centsprenten uitgegeven door de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

Op muziekgebied zijn er weer bijzondere concerten te verwachten. In februari zal fortepianiste Megumi Tanno een programma verzorgen rond het thema Familie in 1830 met muziek van Schubert en Robert en Clara Schumann. Verder staan op het programma Carminis Consort met een programma met muziek uit de barok, Shandiz (liederen en gedichten uit Perzië), Caroline Erkelens met haiku's en fortepianiste Tullia Melandri. Verder wordt nog verwacht het Domenica Strijktrio.

Het Pianofortefestival, dat eerdere jaren altijd in maart plaats vond, zal in 2018 geen doorgang vinden; de organisatie beraadt zich nog over een eventuele doorstart later in 2018. Op muziekgebied is het Honig Breethuis verder voornemens vaker een podium te bieden aan jong muziktalent zoals we dat zagen tijdens Dromen over Feest in december 2017.

Tijdens de Zaandijker Braderie en Kaike en Koiere zal het huis weer open zijn, net als tijdens de Open Monumentendagen in september. Thema hiervan is dit jaar In Europa; op de papierpresentatie in het huis is te zien dat Zaans papier al vroeg ook buiten Nederland werd aangetroffen. Ook op 1 september tijdens de Erfgoedmarkt in de Zaandamse Oostzijderkerk en de Uitmarkt zal het Honig Breethuis acte de présence geven. Daarnaast zijn er in 2018 een tweetal wandelingen te verwachten.

Verder zullen voorbereidingen worden ingezet voor het Jubileumjaar 2019, waarin een speciaal activiteitenprogramma het 20-jarig bestaan van ons museum als Honig Breethuis luister zal bij zetten.

[George Sliker, 22 november 2017]

BEKNOPT JAARPLAN 2018

COLLECTIEZAKEN

Voor het jaar 2018 streven we naar een continuering van het collectiebeleid, zoals eerder vastgelegd in onze vorige beleidsnotities en jaarplannen. De collectiestukken opgesteld in het Honig Breethuis zullen worden gecontroleerd op conserveer-technische conditie en waar nodig voorzien van een betere bevestiging. Hiervoor zal een beroep worden gedaan op het restauratieatelier Art Care. Restauraties zijn wenselijk geacht van de kast van het staand horloge van J. C. Sauer en zo mogelijk ook van het tafeltje afkomstig uit het Doopsgezinde weeshuis.

Tevens is het bestuur voornemens de Zaanse buffetkast herin te richten. Daartoe zal desgewenst opdracht worden gegeven tot het reinigen van stukken uit de collectie miniatuurzilver in langdurig bruikleen van de Stichting Familie Vis. Het oogmerk is een eer samenhangende en historisch meer verantwoorde keuze te presenteren uit deze collectie. Overwogen wordt de bruikleen van de vier Empire stoelen, sedert 1999 beschikbaar gesteld door het voormalige Raadhuis Zandijk, te beëindigen. Dankzij de verwerving van zes Empire stoelen uit de nalatenschap van Wim de Boer, oud-correspondent van de Zaanlandsche Oudheidkamer, zijn de vier stoelen uit het voormalige Raadhuis in principe boventallig geworden.

Voorts wordt gewerkt aan een representatieve inrichting van het linnenkabinet teneinde deze onder voorwaarden voor belangstellenden te kunnen tonen. Hiertoe zal op basis van een boedellijst 19^e eeuwse linnengoed worden aangekocht, dat de status van rekwisiet zal worden toegekend. Tevens zal er voor het meubel een standaard worden vervaardigd ter ondersteuning van een der beide spiegeldeuren tijdens openstelling van het kabinet.

In algemene zin wordt beoogd de museale *housekeeping* verder te implementeren door middel van een rooster van wenselijke periodieke activiteiten, zoals het stofvrij houden van collectiestukken, het poetsen van het koperwerk. Dit rooster zal worden opgesteld door het Zaanse Museum, maar uitgevoerd door gastvrouwen of andere vrijwillige medewerkers van het Honig Breethuis. Hiertoe behoort tevens het periodiek algenvrij houden van de beide tuinbeeldjes en het verzorgen van de winterverpakking.

I.s.m. het Gemeentearchief zal daarnaast worden gewerkt aan de controle op aanwezigheid en omschrijving van de tekeningen, prenten en foto's uit de historisch-topografische atlas "Zaanlandia Illustrata" door vergelijking van de omschrijvingen uit de gedrukte catalogus uit 1917 met de on-line catalogus op de beeldbank van het Gemeentearchief. Eerder is dit reeds uitgevoerd voor het catalogusdeel Portretten en de papierhistorisch relevante stukken.

**Vereniging tot instandhouding en uitbreiding
der Zaanlandse Oudheidkundige Verzameling
Jacob Honig Jansz. Junior.**

Gevestigd te Zaandijk

**FINANCIEEL
JAARVERSLAG 2017**

Inhoud

Pagina

Jaarverslag

3

Jaarrekening

Balans per 31 december 2017

5

Exploitatierekening over 2017

6

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

7

Toelichting op de balans per 31 december 2017

8

Toelichting op de exploitatierekening over 2017

10

Overige gegevens

13

Jaarverslag

Het bestuur van Vereniging tot instandhouding en uitbreiding der Zaanlandse Oudheidkundige Verzameling Jacob Honig Jans biedt hierbij haar jaarrekening aan voor het boekjaar dat geëindigd is op 31 december 2017.

Gang van zaken gedurende het boekjaar

Algemene informatie omtrent de rechtspersoon

De doelstelling van de Vereniging is dit jaar onveranderd gebleven.

Jaarrekening

Balans per 31 december 2017

ACTIVA	31-12-2017	31-12-2016
(in euro's)		
Vaste activa		
<i>Verbouwing/aanpassingen</i>	20.725	24.024
Vlottende activa		
<i>Vorderingen</i>		
Handelsdebiteuren	-	-
Belastingen	1.746	415
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>690</u>	<u>2.035</u>
	2.436	2.450
<i>Liquide middelen</i>	45.412	46.143
 Totaal activazijde	 <u><u>68.573</u></u>	 <u><u>72.617</u></u>
 PASSIVA		
Eigen vermogen	9.298	9.298
Voorzieningen	58.638	63.138
Kortlopende schulden		
Crediteuren	637	181
Overige schulden en overlopende passiva	<u>-</u>	<u>-</u>
	637	181
 Totaal passivazijde	 <u><u>68.573</u></u>	 <u><u>72.617</u></u>

Exploitatierekening 2017

	Rekening	Begroting	2016
(in euro's)			
Baten			
Subsidie Gemeente Zaanstad	16.480	16.480	16.480
Contributies	2.320	3.500	2.455
Donaties/giften	1.600	-	500
Entreegelden	3.531	3.500	3.613
Evenementen	1.134	PM	1.283
Educatie	2.445	3.070	5.105
Verkopen	764	505	1.006
Uitbating	2.602	4.000	4.055
Overige inkomsten	-	250	24
Totaal van de baten	30.876	31.305	34.521
Lasten			
Onderhoud pand	15.319	8.500	6.413
Beheer inrichting HBh	625	3.250	285
Beheer ZOV collectie	2.405	3.250	4.121
Organisatie en administratie	5.060	2.500	4.826
Evenementen en tentoonstellingen	2.462	PM	2.360
Educatie	2.259	4.305	4.143
Uitbating	1.678	2.500	2.304
Promotie en publiciteit	3.776	3.000	5.578
Bestuur en vrijwilligers	1.792	4.000	2.800
Overige kosten	-	-	-
Totaal van de lasten	35.376	31.305	32.830
Resultaat	-4.500	-	1.691
Voorzieningen	4.500	-	-
Resultaat	-	-	1.691

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Vergelijkende cijfers

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingsregels. De jaarrekening is opgesteld in euro's. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Voorzieningen

Betreft reserveringen voor toekomstige uitgaven en structurele begrotingstekorten.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en hebben een looptijd korter dan een jaar.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Baten

Subsidies, niet zijnde investeringssubsidies, worden in het resultaat verantwoord zodra het waarschijnlijk is dat de desbetreffende subsidies zullen worden ontvangen.

Overige lasten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Toelichting op de balans per 31 december 2017**Vaste activa**

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
(in euro's)		
Vaste activa		
<u>Verbouwing/aanpassingen</u>	20.725	24.024
Vlottende activa		
Vorderingen		
<u>Handelsdebiteuren</u>		
Handelsdebiteuren	<u>-</u>	<u>-</u>
<u>Belastingen</u>		
Omzetbelasting	<u>1.746</u>	<u>415</u>
<u>Overige vorderingen en overlopende activa</u>		
	<u>690</u>	<u>2.035</u>
Liquide middelen		
ING Bank	887	1.121
ABN-AMRO Bank bestuurrekening	225	472
ABN-AMRO Bank spaarrekening	38.748	38.748
Rabo Bank bestuurrekening	5.482	5.636
Rabo Bank spaarrekening	-	-
Kas	<u>70</u>	<u>166</u>
	<u>45.412</u>	<u>46.143</u>

De saldi van de banken luiden conform de laatste dagafschriften.

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
(in euro's)		
Eigen vermogen		
Kapitaal	9.298	7.607
Resultaat boekjaar	<u>-</u>	<u>1.691</u>
	<u>9.298</u>	<u>9.298</u>
 Voorzieningen		
Voorziening groot onderhoud	6.070	10.570
Voorziening ver. HBh	20.738	20.738
Voorziening restauraties	7.815	7.815
Voorziening aankopen	<u>24.015</u>	<u>24.015</u>
	<u>58.638</u>	<u>63.138</u>
 Kortlopende schulden		
 Crediteuren		
Crediteuren	<u>637</u>	<u>181</u>
 Overige schulden en overlopende passiva		
Overige	<u>-</u>	<u>-</u>

Toelichting op de exploitatierekening over 2017

(in euro's)

Subsidie Gemeente Zaanstad

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Bijdrage 2016	-	16.480
Bijdrage 2017	<u>16.480</u>	<u>-</u>
	<u>16.480</u>	<u>16.480</u>

Contributies

Ontvangen van leden	<u>2.320</u>	<u>2.455</u>
---------------------	--------------	--------------

Donaties/giften

Ontvangen	<u>1.600</u>	<u>500</u>
-----------	--------------	------------

Entreegelden

Entree museum	<u>3.531</u>	<u>3.613</u>
---------------	--------------	--------------

Evenementen

Diverse concerten	<u>1.134</u>	<u>1.283</u>
-------------------	--------------	--------------

Educatie

Divers	-	-
Bijdrage Fluxus	<u>2.445</u>	<u>5.105</u>
	<u>2.445</u>	<u>5.105</u>

Verkopen

Ontvangen uit museum	554	553
Verkoop boekjes HBH	210	453
Diverse verschillen	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>764</u>	<u>1.006</u>

Uitbating

Consumpties	1.738	2.089
Huur zaankamer	<u>864</u>	<u>1.966</u>
	<u>2.602</u>	<u>4.055</u>

Overige Inkomsten

Ontvangen rente	<u>-</u>	<u>24</u>
-----------------	----------	-----------

(in euro's)	<u>2017</u>	<u>2016</u>
<u>Onderhoud pand</u>		
Onderhoudskosten/kleine aanschaffingen	8.019	577
Afschrijving	3.300	3.300
Bewaking	1.936	845
Schoonmaakkosten	1.699	1.691
Overige huisvestingskosten	<u>365</u>	<u>-</u>
	<u>15.319</u>	<u>6.413</u>
<u>Beheer inrichting HBh</u>		
Onderhoud inventaris/ kleine investeringen	<u>625</u>	<u>285</u>
<u>Beheer ZOV collectie</u>		
Onderhoud, restauratie en aanschaf	<u>2.405</u>	<u>4.121</u>
<u>Organisatie en administratie</u>		
Kantoorbenodigdheden	1.701	1.487
Toets museumregister	-	250
Kosten automatisering/verzekering	653	653
Telefoonkosten/ internet	2.220	1.695
Porti	-	252
Bankkosten	<u>486</u>	<u>489</u>
	<u>5.060</u>	<u>4.826</u>
<u>Evenementen en tentoonstellingen</u>		
Concerten evenementen en tentoonstellingen	1.855	2.069
Overige kosten oa piano stemmen etc.	<u>607</u>	<u>291</u>
	<u>2.462</u>	<u>2.360</u>
<u>Educatie</u>		
Kosten, drukwerk en huur locatie	<u>2.259</u>	<u>4.143</u>
<u>Uitbating</u>		
Voedsel, drank- en genotsmiddelen	<u>1.678</u>	<u>2.304</u>

(in euro's)	<u>2017</u>	<u>2016</u>
<u>Promotie en publiciteit</u>		
PR materiaal (folders, drukwerk, mailing etc.)	2.361	2.897
Representatiekosten	87	166
Museumregister	-	1.750
Contributies	<u>1.328</u>	<u>765</u>
	<u>3.776</u>	<u>5.578</u>

Bestuur en vrijwilligers

Kosten bestuursleden, representatie en ondersteuning	-	1.056
Vrijwilligers vergoedingen en kosten	<u>1.792</u>	<u>1.744</u>
	<u>1.792</u>	<u>2.800</u>

Zaandijk, 7 mei 2018

Vereniging tot instandhouding en uitbreiding der Zaanlandse
Oudheidkundige Verzameling Jacob Honig Jans

Voorzitter

De heer H.J. Egberts

Overige gegevens

Voorstel resultaatbestemming

Het bestuur stelt voor het resultaat over 2016 ad € 1.691 aan het kapitaal toe te voegen.

Dit voorstel is in de jaarcijfers verwerkt.